

Press for **Freedom**

Özgürlük için Basın

Press for Freedom

Özgürlük için Basın

Press for **Freedom**

Özgürlük için Basın

Başkan'dan

Gazeteciler Cemiyeti Avrupa Birliği desteğiyle "Özgürlük için basın" projesini hayata geçiriyor. Özgürlük için basın, basın için özgürlük şarttır.

Basın ve ifade özgürlüğü ise demokratik yaşamın olmazsa olmazıdır.

Çağdaş demokratik toplumlarda halkın haber alma hakkı basın ve ifade özgürlüğüyle mümkündür. Bu hak günümüzde sosyal medyayı da kapsayacak bir biçimde genişlemiştir.

Proje, genel anlamda ifade ve basın özgürlüğü için yeni bir platform oluşturmayı, karar alma süreçlerini etkileyen medya personelinin, sivil toplum yapısının kapasitesini artırmayı ve böylece demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü konularındaki kamuoyu tartışmalarına katılan daha dinamik bir sivil toplum yaratmayı amaçlamaktadır. Proje basın ve ifade özgürlüğünü güçlendirdiği ölçüde amacına ulaşmış olacaktır.

Projenin adını bir kez daha hatırlatmama izin verin: Özgürlük için basın. Başka bir deyişle "Özgürlük için BAS'm." Yani özgürlük için ağırlığınızı koyun.

Saygı ve sevgilerimle,

Nazmi Bilgin

Başkan

Gazeteciler Cemiyeti

Press for **Freedom**

Özgürlük için Basın

İlk Raporu Sunarken

Düşünce özgürlüğü ve özgür basın, çağdaş, katılımcı, çoğulcu demokrasinin olmazsa olmazlarıdır. “Özgürlük için Basın” projesi de demokrasi, özgür basın ve ifade özgürlüğü konularında sorumluluklarımızı hatırlatacağı için önemlidir.

Hiçbir ideoloji, parti ve çıkar grubu ile ilişkili olmayan özgür gazetecilerin mesleğe egemen olması sadece gazeteciliğin, siyasetin değil, tüm ülkenin ve ülke demokrasisinin çıkarınadır. Karşılaşmakta olduğu bütün sorunlara rağmen haber peşinde koşan, halkın haber alma özgürlüğünü yerine getirmeye çalışan gazetecinin görevini gereği gibi yapması herkesin çıkarınadır.

AB finansal desteğiyle uyguladığımız “Özgürlük için Basın” projemiz kapsamında aylık, üç aylık ve yıllık raporlarla durumu kamuoyuna sunmaya çalışacağız. Sorunları konuşmanın çözümün ilk adımı olacağını düşünüyoruz. Amacımız yurttaşların özgür bir iletişim ortamına sahip kılınması ve gazetecilerin güvenli çalışma ortamına sahip olmaları için alınabilecek önlemlerin belirlenmesine katkıda bulunmaktır.

Saygılarımla,

Yusuf Kanlı
Proje Koordinatörü

Press for **Freedom**

Özgürlük için Basın

“Özgürlük için Basın”

Mart 2014, ifade ve basın özgürlüğü ihlalleri raporu

İÇİNDEKİLER

“Özgürlük için Basın” Mart 2014, ifade ve basın özgürlüğü ihlalleri raporu	4
İÇİNDEKİLER	5
<i>I- Değerlendirmeye Dayanak Olan Yasal Metinler.....</i>	<i>6</i>
1- Uluslararası Düzenlemeler.....	6
A- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948)	6
B- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950).....	6
2- İç Hukuk Metinleri	7
A- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	7
B- Basın Yasası	7
C- İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi hakkındaki kanun:	8
D- Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkındaki Yasa	10
<i>II- 2014 Mart Öncesi Durum</i>	<i>10</i>
1- Mart Ayı Öncesi Gelişmeler	10
2- Şubat Ayı Gelişmeleri: Toplumsal Olaylar ve Gelişmeleri Duyuran İletişim Araçlarına Baskı	11
<i>III- Mart 2014 Gelişmeleri.....</i>	<i>14</i>
a. Twitter ve Youtube’a Erişim Yasağı	14
b. Mart 2014 Döneminde Medyaya Dönük Tutumu Yansıtan Görüşmeler.....	16
c. Sosyal Medyaya Dönük Eleştiri ve Yaptırımlara Dönük Uluslararası Tepkiler	18
d. RTÜK Cezaları	19
e. İletişim Araçlarına ve İletişimcilere Diğer Baskılar.....	20
f. Gösteri hakkını kullananlara yönelik baskılar	24
g. Olumlu Gelişmeler.....	24
<i>IV- DEĞERLENDİRME</i>	<i>26</i>

Bu rapor Gazeteciler Cemiyeti'nin, Avrupa Birliği'nin desteği ile 2014-2015 yıllarında gerçekleştireceği "Özgürlük İçin Basın" projesinin ilk raporudur.

İki yıl sürecek Özgürlük İçin Basın projesinin iki temel amacı vardır:

- Türkiye'de düşünce ve ifade özgürlüğü ile iletişim etik kurallarının uygulanmasında karşılaşılan sorunları belirlemek;
- Yurttaşların bilgi edinme hakkı önündeki engelleri saptamak.

Yapılacak çalışmalarda iki önemli hedef gözetilecektir:

- Yurttaşlara tam, eksiksiz, güvenilir ve anlaşılır bilgi sağlayacak iletişim ortamının kurulmasına,
- Gazetecilerin güvenli çalışma ortamına sahip olabilmeleri için alınabilecek önlemlerin belirlenmesine katkıda bulunmak.

İlk raporda 2014 Mart ayı boyunca Türkiye'de düşünce, ifade ve basın özgürlüğü konularındaki ihlallerin belirlenmesine çalışıldı.

Raporumuzda konu edilen tüm veriler ve iddialar arşivlendi, ayrıca metin içerisinde dipnot olarak verildi.

Çalışmanın iki temel dayanağı var. İlki, Türkiye'nin kabul ettiği ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeler. İkincisi kitle iletişim araçlarında yer alan haberler. Rapor, düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin ihlalleri bu iki temel üzerinde değerlendirdi.

I- Değerlendirmeye Dayanak Olan Yasal Metinler

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'nın 90. maddesinin "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır" hükmü nedeniyle yasal düzenlemeler konusunda öncelikle uluslararası metinlere başvuruldu.

1- Uluslararası Düzenlemeler

Türkiye'nin taraf olduğu çok sayıda uluslararası anlaşmalar ile özgürlükler konusunda evrensel ilkelere uymayı kabul etti.

Sıralamak gerekirse...

A- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948)

- Herkesin kanaat ve ifade özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, müdahale olmaksızın kanaat taşıma ve herhangi bir yoldan ve ülke sınırlarını gözetmeksizin bilgi ve fikirlere ulaşmaya çalışma, onları edinme ve yayma serbestliğini de kapsar (madde 19).
- Herkes, barış içinde toplanma ve örgütlenme hakkına sahiptir. Hiç kimse, bir örgüte üye olmaya zorlanamaz (madde 20).

B- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950)

- Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir. (madde 8).
- Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir; bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, kamuya açık veya kapalı ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir. Din veya inancını açıklama özgürlüğü, sadece yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlık veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli sınırlamalara tabi tutulabilir (madde 9).

- Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir (madde 10).

Bunların yanı sıra Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları da Türkiye'yi ilgilendiren ve uyulması gereken kararlardır.

2- İç Hukuk Metinleri

A- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

- Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır (madde 22).
- Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz (madde 25).
- Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir (madde 26).
- Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve malî teminat yatırma şartına bağlanamaz. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır (madde 28).
- Sürelili veya süresiz yayın önceden izin alma ve malî teminat yatırma şartına bağlanamaz. Sürelili yayın çıkarabilmek için kanunun gösterdiği bilgi ve belgelerin, kanunda belirtilen yetkili mercie verilmesi yeterlidir. Bu bilgi ve belgelerin kanuna aykırılığının tespiti halinde yetkili merci, yayının durdurulması için mahkemeye başvurur. Sürelili yayınların çıkarılması, yayım şartları, malî kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, malî ve teknik şartlar koyamaz. Sürelili yayınlar, Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkânlarından eşitlik esasına göre yararlanılır (madde 29).
- Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz (madde 30).
- Kişiler ve siyasî partiler, kamu tüzelkişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme ve yayım araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Bu yararlanmanın şartları ve usulleri kanunla düzenlenir. Kanun, millî güvenlik, kamu düzeni, genel ahlâk ve sağlığın korunması sebepleri dışında, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz (madde 31).
- Düzeltilme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir. Düzeltilme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir (madde 32).
- Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir. Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz (madde 33).
- Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir (madde 34).

B- Basın Yasası

- Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir (madde 39).
- Kanuna uygun olarak basılmış eserleri, bunların yayımını veya dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla tahrip eden veya bozan kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıla kadar hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Kanunun aradığı şartlara uyulmasına rağmen sürelili ve süresiz yayınların basılmasını, yayımını, dağıtımını veya satışını

şiddet veya tehditle engelleyen kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, iki yıla kadar hapis ve iki milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır (madde 22).

- Süreli yayınların dağıtımını yapan kişiler, kendilerinden dağıtımı istenen yayınları, dağıtımını yaptıkları diğer yayınlar için aldıkları satış fiyatı, tiraj ve sayfa sayısına göre belirlenen dağıtım ücretini aşmayacak bir bedel karşılığında, dağıtmakla yükümlüdürler (madde 23).
- Bir süreli yayında yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeksizin yeniden yayımlayanlar beş milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar (madde 24).
- Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk el koyabilir (madde 25).

C- İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi hakkındaki kanun:

Madde 8- (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

- a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;
 - 1) İntihara yönlendirme (madde 84),
 - 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkr),
 - 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),
 - 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),
 - 5) Müstehcenlik (madde 226),
 - 6) Fuhuş (madde 227),
 - 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228),
- suçları.
- b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.
- (2) Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. (Ek cümle: 6/2/2014-6518/92md.) Erişimin engellenmesi kararı, amacı gerçekleştirecek nitelikte görülürse belirli bir süreyle sınırlı olarak da verilebilir. Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesine ilişkin karara 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.
- (3) Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Başkanlığa gönderilir.
- (4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınların içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsu bile, içeriği birinci fıkranın (a) bendinin (2) ve (5) ve (6) numaralı alt bentlerinde yazılı suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesi kararı re'sen Başkanlık tarafından verilir. Bu karar, erişim sağlayıcısına bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.
- (5) Erişimin engellenmesi kararının gereği, derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren yirmidört saat içinde yerine getirilir.
- (6) Başkanlık tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Başkanlık tarafından, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

- (7) Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, kovuşturmaya yer olmadığı kararının bir örneğini Başkanlığa gönderir.
- (8) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece beraat kararının bir örneği Başkanlığa gönderilir.
- (9) Konusu birinci fıkrada sayılan suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılır.
- (10) Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (2)
- (11) İdarî tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, Başkanlık tarafından erişim sağlayıcısına, onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezasının verildiği andan itibaren yirmidört saat içinde kararın yerine getirilmemesi halinde ise Başkanlığın talebi üzerine Kurum tarafından yetkilendirmenin iptaline karar verilebilir.
- (12) Bu kanunda tanımlanan kabahatler dolayısıyla Başkanlık veya Kurum tarafından verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir.
- (13) (Ek: 5/11/2008-5809/67 md.) İşlemlerin yürütülmesi için Başkanlığa gönderilen hâkim ve mahkeme kararlarına 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre Başkanlıkça itiraz edilebilir.
- (14) (Ek: 12/7/2013-6495/47 md.) 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan kurum ve kuruluşlar, kendi görev alanına giren suçların internet ortamında işlendiğini tespit etmeleri halinde, bu yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesi kararı alabilirler. Erişimin engellenmesi kararları uygulanmak üzere Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına gönderilir.

Madde 9- (Ek:6/2/2014-6518-93 md.)

- (1) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğe erişimin engellenmesini de isteyebilir.
- (2) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talepleri, içerik ve/veya yer sağlayıcısı tarafından en geç yirmi dört saat içinde cevaplandırılır.
- (3) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talepleri doğrultusunda hâkim bu maddede belirtilen kapsamda erişimin engellenmesine karar verebilir.
- (4) Hâkim, bu madde kapsamında vereceği erişimin engellenmesi kararlarını esas olarak, yalnızca kişilik hakkının ihlalinin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verir. Zorunlu olmadıkça internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, hâkim URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine kanaat getirmesi hâlinde, gerekçesini de belirtmek kaydıyla, internet sitesindeki tüm yayına yönelik olarak erişimin engellenmesine de karar verebilir.
- (5) Hâkimin bu madde kapsamında verdiği erişimin engellenmesi kararları doğrudan Birliğe gönderilir.

- (6) Hâkim bu madde kapsamında yapılan başvuruyu en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.
- (7) Erişimin engellenmesine konu içeriğin yayından çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır.
- (8) Birlik tarafından erişim sağlayıcıya gönderilen içeriğe erişimin engellenmesi kararının gereği derhâl, en geç dört saat içinde erişim sağlayıcı tarafından yerine getirilir.
- (9) Bu madde kapsamında hâkimin verdiği erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının veya aynı mahiyetteki yayınların başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilmesi hâlinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır.
- (10) Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

Madde 9/A (Ek:6/2/2014-6518-94 md.)

- İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişiler, Başkanlığa doğrudan başvurarak içeriğe erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanmasını isteyebilir.
- Yapılan bu istekte; hakkın ihlaline neden olan yayının tam adresi (URL), hangi açılardan hakkın ihlal edildiğine ilişkin açıklama ve kimlik bilgilerini ispatlayacak bilgilere yer verilir. Bu bilgilerde eksiklik olması hâlinde talep işleme konulmaz.
- Başkanlık, kendisine gelen bu talebi uygulanmak üzere derhâl Birliğe bildirir, erişim sağlayıcılar bu tedbir talebini derhâl, en geç dört saat içinde yerine getirir.
- Erişimin engellenmesi, özel hayatın gizliliğini ihlal eden yayın, kısım, bölüm, resim, video ile ilgili olarak (URL şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla uygulanır.
- Erişimin engellenmesini talep eden kişiler, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiğinden bahisle erişimin engellenmesi talebini talepte bulunduğu saatten itibaren yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin kararına sunar. Hâkim, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edilip edilmediğini değerlendirerek vereceği kararını en geç kırk sekiz saat içinde açıklar ve doğrudan Başkanlığa gönderir; aksi hâlde, erişimin engellenmesi tedbiri kendiliğinden kalkar.
- Hâkim tarafından verilen bu karara karşı Başkanlık tarafından 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.
- Erişimin engellenmesine konu içeriğin yayından çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır.
- Özel hayatın gizliliğinin ihlaline bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde doğrudan Başkanın emri üzerine erişim engellenmesi Başkanlık tarafından yapılır. Bu karara karşı sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir.”

D- Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkındaki Yasa

Bu kanunun amacı; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, *ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması*, medya hizmet sağlayıcılarının idarî, malî ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir (madde 1)

II- 2014 Mart Öncesi Durum

1- Mart Ayı Öncesi Gelişmeler

Türkiye’de düşünce, ifade ve basın özgürlüğü ile bu özgürlüklerin kullanımına ilişkin sorunlar 2013 Mayıs sonunda başlayan Gezi Parkı olaylarından sonra yoğunlaştı. Gezi Parkı olayları olarak bilinen protestolar, İstanbul Taksim’de sadece herkesin yararlanması koşuluyla İstanbul Belediyesine tahsis edilmiş olan Taksim Gezi Parkı’na mahkeme kararları rağmen Topçu Kışlası’nın inşa edilmek istenmesi üzerine çıktı.

Protestolara orantısız müdahale ve inşaatın yapımında ısrar gösterilerin hükümet karşıtlığına dönüşmesine, başka kentlere ve hatta yurtdışına yayılmasına yol açtı. Olayların sürmesi ve orantısız güç kullanımı farklı kentlerde sekiz yurttaşın (Abdullah Cömert, Ethem Sarısülük, Mehmet Ayvalıtaş, Mustafa Sarı, İrfan Tuna, Ali İsmail Korkmaz, Ahmet Atakan, Berkin Elvan) yaşamını kaybetmesine yol açtı.¹

Bu olaylar canlılığını korurken, 17 Aralık 2013 günü, farklı tarihlerdeki ihbarları değerlendiren Cumhuriyet Savcısı’nın verdiği gözaltı talimatları ve ilgili mahkemelerin arama kararları gündeme geldi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlarla Mücadele ve Mali Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından gerçekleştirilen operasyonlarda, aralarında iş adamları, bürokratlar, banka müdürü, çeşitli düzeyde kamu görevlileri ve kabine üyesi dört bakan ile üç bakan çocuğu hakkında iddialar basına yansdı.

Suçlanan dört bakandan üçünün çocuğu ile bazı işadamları ve bir banka müdürü gözaltına alındı. Haklarında, "rüşvet, görevi kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma ve kaçakçılık" suçlarını işledikleri iddiasında bulunuldu.²

Bunlar gerçekleşirken, hükümetin girişimi sonucu savcılığın gözaltı ve mahkemenin arama kararlarını yerine getiren adli kolluk amir ve memurlarının pek çoğunun görev yerleri değiştirildi veya görevden alındı.³

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu aralarında soruşturma savcısı ile soruşturma iznini veren İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı vekilinin bulunduğu 166 hâkim ve savcının görev yerini değiştirdi.⁴

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, ileri sürülen yolsuzluk ve rüşvet iddialarını, dini cemaat lideri Fetullah Gülen Hareketini tanımlamada kullandığı “paralel yapı” ile ilişkilendirdi. Erdoğan, kendisi ile ilgili ortaya atılan iddiaları yerel seçimler öncesi kasıtlı girişimler olarak niteledi.⁵

Eş zamanlı olarak, Başbakan’ın ailesi ve bakanları, bakanların çocukları ve arkadaşları, bürokratlar ve gazeteciler ile bazıları mahkeme kararıyla, bazıları da yasal olmayan yollarla dinlenmiş telefon tapeleri sosyal medyada yayınlanmaya başlandı.

30 Mart 2014 yerel seçimlerine kadar geçen sürede kamuoyu, Başbakan’ın gazete, gazeteciler ve sosyal medya ile ilgili özel değerlendirmelerini, sosyal medyadan yayınlanan ses kasetlerinden öğrendi. Başbakan, bu görüşmelerden bazıları hakkında “montaj-dublaj” iddiasında bulunurken, bazıları da kabul etti ve savundu.

Sosyal medyaya dönük ağır eleştiriler sonrası mahkemelerden ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı’ndan (TİB) internete dönük yasaklar gelmeye başladı.

Bu sürecin öncesi ve sonrasındaki gelişmeler ise şöyle oldu:

2- Şubat Ayı Gelişmeleri: Toplumsal Olaylar ve Gelişmeleri Duyuran İletişim Araçlarına Baskı

5 Şubat 2014

Taraf Gazetesi, yayınladığı haberler nedeniyle kendisi hakkında “darbe” suçlamasıyla soruşturma başlatıldığını duyurdu.⁶ Habere göre TMK 10. maddesiyle yetkili savcılığın, Sakarya Adalet Platformu adlı bir grubun yaptığı suç duyurusu üzerine *Taraf* ve sorumluları hakkında soruşturma başlattı.

Gazeteci Sabahattin Önkibar, Milli Savunma Bakanlığı’nın kendisine 20 bin TL tazminat davası açtığını yazdı.⁷ Davanın nedeni “Genelkurmay tarikatı mı girdi?” başlıklı yazı.⁸

Şanlıurfa’daki Cevheri Parkı’nda polis ekiplerinin sigara kaçakçılara yönelik yaptığı bir çalışmayı görüntüleyen *Kanal Urfa* muhabiri Yusuf Özer, polisler tarafından darp edildi. Özer’in kamerası kırıldı, sözlü tacize ve hakarete uğradı, görev yapması engellendi.⁹

6 Şubat 2014

¹ gazeteler, ajanslar, televizyonlar toplama

² <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/25378920.asp>

³ http://www.zaman.com.tr/newsDetail_openPrintPage.action?newsId=2201960

⁴ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/25787060.asp>

⁵ <http://haber.stargazete.com/politika/paralel-yapinin-korkunc-secim-oyunu/haber-857647> ve <http://haber.stargazete.com/politika/paralel-yapinin-korkunc-secim-oyunu/haber-857647>

⁶ <http://taraf.com.tr/haber/gazetecilige-darbe-sorusturmasi.htm>

⁷ <http://www.aydinlikgazete.com/yazarlar/sabahattin-onkibar/33187-sabahattin-onkibar-hapsettiremeyince-bakin-ne-yapti.html>

⁸ <http://www.aydinlikgazete.com/yazarlar/sabahattin-onkibar/30210-sabahattin-onkibar-genelkurmay-tarikata-mi-girdi.html>

⁹ http://www.sanliurfa.com/haber157705-Urfada_Polis_Muhabiri_Darp_Etti.htm

Evrensel muhabiri Hasan Akbaş'ın, Ankara Tuzluca'yı'daki bir eylemde basın kartını göstermesine rağmen kendisini darp eden polisler hakkında yaptığı suç duyurusu, takipsizlikle sonuçlandı.¹⁰ Savcı, gazeteciye saldıran çevik kuvvet ekiplerinin "Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun hükümleri çerçevesinde zor kullanma yetkilerine dayanarak aldıkları emir ve talimat doğrultusunda hareket ettikleri" gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi.

7 Şubat 2014

Today's Zaman muhabiri Azerbaycan vatandaşı Mahir Zeynalov, Twitter hesabından "devlet büyükleri aleyhine" mesajlar attığı gerekçesiyle sınır dışı edildi.¹¹ Daha önce, Aralık ayında Başbakan Erdoğan, Zeynalov'un Twitter mesajlarında "hakaret" ve "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçunu işlediği iddiasıyla suç duyurusunda bulunmuştu.¹²

Urfa Emniyet Müdürlüğü, "Yusuf Onur Özer isimli şahsın adli birimlere kamerasının zarar gördüğüne veya darp edildiğine dair herhangi bir şikâyetinin olmadığı, kendisini basın mensubu olarak tanıtan Yusuf Onur Özer'in sarı basın kartı bulunmadığı" açıklamasını yaptı.¹³

Taraf'ın haberine göre, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, basına gönderdiği tebliğde, 17 Aralık soruşturmasının önemli ismi Reza Zarrab'ın şüpheli olarak yer aldığı soruşturma dosyasıyla ilgili her türlü haber, röportaj, eleştiri ve dosyanın içeriğiyle alakalı yayım yasağı kondu. Karar, Zarrab ve eşi Ebru Gündeş'in talebi üzerine verildi.¹⁴

8 Şubat 2014

İnternet yasasının TBMM'den geçmesi üzerine İstanbul İstiklal Caddesi'nde düzenlenen protesto gösterisine polis tazyikli su ve biber gazıyla müdahale etti.^{15,16} TGS İstanbul Şubesi, en az dört gazetecinin de polis şiddetine uğradığını açıkladı.¹⁷ Bir polisin yumruk attığı Halk TV muhabiri Can Coşkun, Twitter hesabında şunları yazdı: "Polisten yumruk yedim. Basınım dememe rağmen vurdu. Mikrofonu gösterdim bir daha vurdu.¹⁸ Kask numarasını almak için üzerine gittim.¹⁹ Diğer polisler sakladı. Görmemiştir dediler. Kaçırıldılar polisi. Kaçıranları canlı yayında gösterdim. Canlı yayımı izleyenler gördü: Bana yumruk atan polisi saklayanları parmakla gösterince gaz olmamasına rağmen gaz maskelerini taktılar."²⁰

9 Şubat 2014

Star Gazetesi, Cumhurbaşkanı Gül'e internet yasasını veto etmesi için çağrıda bulunanları manşetinden "Porno Lobisi" olarak niteledi.²¹

Muhafif çizgideki *Karşı Gazetesi* yayım hayatına başladı. Genel Yayın Yönetmeni Eren Erdem, tanıtım çalışmaları sırasında billboard (ilan panosu) şirketlerinin, "siyasi nedenlerden ötürü size billboard satamayız" dediklerini söyledi.²²

10 Şubat 2014

Gazete HaberTürk Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı, hükümetin medyaya uyguladığı baskıyı CNN Türk'ün canlı yayımında anlattı. Altaylı, "Bugün gazetecilik onuru ayaklar altındadır. Bugün herkes benzer baskıların altında gazetecilik yapıyor. Herkesin içinde bir korku var. Bu baskı biliniyordu... Birileri birilerine tecavüz ediyor; tecavüze uğrayanı suçlu göstermekten amaç nedir?" dedi.²³

11 Şubat 2014

Taraf Gazetesi'nin haberine göre Yargıtay, Uludere katliamına ilişkin köşe yazısında "Başbakan Erdoğan'ın kişilik haklarına saldırdığı" gerekçesiyle Perihan Mağden hakkında verilen manevi tazminat kararını yazar lehine bozdu. Yargıtay, bozma gerekçesinde davacı Recep Tayyip Erdoğan'ın aktif siyasetçi olduğunu belirterek, "Dava

¹⁰ <http://www.evrensel.net/haber/77930/muhabirimiz-talimat-geregi-dovulmus.html#Uxyc6oXuyXE>

¹¹ http://www.zaman.com.tr/gundem_gazeteciye-tweet-yuzunden-sinir-disi-ayibini-ortmek-icin-alelacele-belge-uydurdular_2198335.html

¹² <http://www.aa.com.tr/tr/u/269083--erdogandan-zeynalov-hakkinda-suc-duyurusu>

¹³ http://www.sanliurfa.com/haber158584-Urfa_Emniyetinden_Darp_Aciklamasi.htm

¹⁴ <http://www.taraf.com.tr/haber/burada-zarrab-haberi-vardi.htm>

¹⁵ <http://t24.com.tr/haber/iste-yeni-internet-duzenlemesinin-tam-metni-soru-ve-cevaplar/250292>

¹⁶ <http://www.cnntrk.com/haber/turkiye/internetime-dokunma-eylemine-mudahale>

¹⁷ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/39547/TGS_gazetecilere_uygulanan_siddeti_kinadi.html

¹⁸ <https://twitter.com/cancoskun/status/432232582009606144>

¹⁹ <https://twitter.com/cancoskun/status/43223325377727488>

²⁰ <https://twitter.com/cancoskun/status/432240865340571648>

²¹ <http://haber.stargazete.com/politika/porno-lobisi-baski-yapiyor/haber-840635>

²² <http://gazetemetro.com/karsi-cikmadan-sansure-ugramis/>

²³ http://www.Youtube.com/watch?v=vOU1ph_sQDc

konusu yayında kamuoyunun yakından takip ettiği 34 sınır köylüsünün ölümüyle sonuçlanan olayların eleştirisi yapıldı” dedi.²⁴

Başbakan Erdoğan, *HaberTürk Televizyonu*'nu muhalefet partisi MHP'nin lideri Devlet Bahçeli'nin bir konuşmasını ekran altı yazı ile vermeleri nedeniyle arayıp yazının kaldırılmasını istediğini kabul etti; davranışını savundu.²⁵ Erdoğan, ayrıca yolsuzluk iddialarını soran *Zaman* muhabirini sert dille uyardı.²⁶

Cihan haber ajansına göre ana muhalefet Cumhuriyet Halk Partisi'nin İzmir'deki ilçe adaylarının belirlenmesinin ardından aday gösterilmeyen Buca Belediye Başkanı Ercan Tatı'yı destekleyen gruptaki bazı kişiler, İzmir'de yayınlanan *YeniGün*'ün muhabiri Ekin Yağmur Uygur'u tokatladılar.²⁷

13 Şubat 2014

Taraf Gazetesinin haberine göre, Ankara 1. İdare Mahkemesi, gazetenin yazarı Mehmet Baransu'nun yenedönem.com internet sitesinin savcılık ve mahkeme kararı olmadan Anayasa'ya aykırı şekilde, keyfi olarak kapatıldığına karar verdi. Mahkeme, hükümetin hukuksuz işleminin durdurulduğunu belirtip, sitenin hemen açılmasına hükmetti. Mahkemenin 23 Ocak'ta verdiği bu karara rağmen siteye erişim engeli TİB tarafından kaldırılmadı.²⁸

Ankara'da Akay Kavşağı'ndan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yürümek isteyen gruba polis biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etti, çok sayıda eylemci yaralandı.

Kanal B kameramanı Serkan Balahan ve muhabiri Hüseyin Kafkas polisin attığı biber gazından etkilenirken, *Halk TV* kameramanı Özbay Ozay atılan biber gazının gözüne isabet etmesi sonucu yaralandı. Özbay hastaneye kaldırıldı. *Ulusal Kanal* muhabiri Hüsna Sarı ise polisin doğrudan hedef olarak sığıdığı tazyikli su nedeniyle sırtından yaralandı.²⁹

14 Şubat 2014

Basının Emniyet binalarına girmesinin yasaklanmasına ve Emniyet'teki basın odalarının iptal edilmesine karşı açılan davada Ankara 12. İdare Mahkemesi yürütmenin durdurulmasına karar verdi.³⁰

Adana ve Hatay'da MİT'e ait olduğu öne sürülen TIR'ların durdurulmasına ilişkin haberlere, soruşturma tamamlanincaya kadar yayın yasağı getirildi.³¹

Daha önce de Ankara Tuzluca'yır'da darp edilen *Evrensel Gazetesi* Ankara muhabiri Hasan Akbaş, yolda yürürken kimliği belirsiz kişiler tarafından durdurularak tehdit edildi.³²

Haziran 2013'te İstanbul Kabataş'ta bir çocuklu kadının Gezi eylemcileri tarafından saldırıya uğradığına ilişkin olayın mobese kayıtlarındaki görüntüleri *Kanal D Televizyonu* tarafından yayınlandı.

Görüntülerde iddia edildiğinin aksine bir darp olayıyla karşılaşılmaı. Daha önce görüntüyü izlediğini ve saldırıya tanıklık ettiğini ileri süren gazeteciler olmuştu.³³

15-16 Şubat 2014

Ankara ve İstanbul'da gazeteciler sansürü ve hükümetin medya üzerindeki baskısını protesto etti.³⁴

16 Şubat 2014

Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının yıldönümü dolayısıyla gösteri yapanlar ülkenin farklı illerinde gösteri yaptı, polis ile çatıştı.³⁵

17 Şubat 2014

Gezi Parkı olayları sırasında İstanbul Kabataş'ta saldırıya uğradığı iddia edilen ve olay gününe ilişkin görüntüleri basına yansıyan Zehra Develioğlu ile üç gazeteci hakkında, “Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşığılama” ve “iftira” suçlarını işlediği iddiasıyla suç duyurusunda bulunuldu.³⁶

²⁴ <http://taraf.com.tr/haber/yagitay-karar-verdi-yok-artik-sayin-basbakan.htm>

²⁵ <http://videouz.cdn.gostream.nl/flv/flvideo/zaman-muhabirinden-basbakan-a-yolsuzluk-sorusu.mp4>

²⁶ <http://videouz.cdn.gostream.nl/flv/flvideo/zaman-muhabirinden-basbakan-a-yolsuzluk-sorusu.mp4>

²⁷ http://www.cihan.com.tr/news/CHP-lilerden-kadin-gazeteciye-saldiri_9397-CHMTM1OTM5Ny8x

²⁸ <http://www.taraf.com.tr/haber-baransu-nun-sitesine-erisim-yok-148060/>

²⁹ <http://www.tgs.org.tr/telefonla-gazla-tomayla-sindiremezsiniz/>

³⁰ <http://www.ajanshaber.com/basin-yasagina-yurutmeyi-durdurma-karari-haberi/36852>

³¹ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/25807910.asp>

³² <http://www.sendika.org/2013/02/evrensel-muhabirine-sokak-ortasinda-tehdit/>

³³ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/41451/Kabatas_yalani_9_ay_surdu.html

³⁴ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/41383/Gazeteciler_sokaga_cikiyor_.html

³⁵ <http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/435916.asp> ve <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=247578>

³⁶ http://www.zaman.com.tr/gundem_kabatas-saldirisi-hakkinda-suc-duyurusu_2200194.html

22 Şubat 2014

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Suçları Soruşturma Bürosu, 11 Şubat'taki CHP grup toplantısını haberleştiren *Bugün Gazetesi* muhabiri Ezelhan Üstünkaya ve *Cumhuriyet Gazetesi* hakkında 'gizliliği ihlal' suçundan soruşturma başlattı. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, yolsuzluk soruşturması kapsamında teknik takibe takılan konuşmaları Meclis'te dinletmişti.³⁷

Taksim'de internet yasaklarını protesto eylemleri sırasında *Ulusal Kanal* muhabiri Özer Sürmeli'nin başına plastik mermi isabet etti.³⁸

25 Şubat 2014

Meclis TV, CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun Meclis'teki grup konuşmasının yayını kesti. Bazı RTÜK üyeleri, yayının keyfi bir şekilde kesildiğini belirterek yasama faaliyetlerine sansür getirilmesinin Meclis TV'nin yönetmeliğine aykırı olduğunu iddia etti.³⁹

Foto muhabiri Abdurrahman Antakyalı, ODTÜ'deki eylemler sırasında polisin plastik mermisiyle belinden yaralandı.⁴⁰

27 Şubat 2014

Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Sekreteri ve *Evrensel Gazetesi* Yazarı Mustafa Kuleli ve aynı gazeteden Hasan Cömert, gece saatlerinde İstanbul Kurtuluş'ta saldırıya uğradı.⁴¹

28 Şubat 2014

Çiğli'de toplanmayan çöpler yüzünden basın açıklaması yapmak isteyen AKP Çiğli Belediye Başkan adayı Adnan Yılmaz'ı takip eden *İhlas Haber Ajansı* muhabiri Ceren Atmaca, kameraman Ali Gözeten ile *Ege Postası*'ndan Onur Çakır, görevlerini yaptıkları sırada bir grubun fiili saldırısına uğradı. Saldırıya uğrayan gazetecilerden birinin fotoğraf makinesi yerlere atıldı.⁴²

III- Mart 2014 Gelişmeleri

a. Twitter ve Youtube'a Erişim Yasağı

Mart ayı, yerel seçim gölgesinde gergin olaylarla geçti. Başbakan Erdoğan, "paralel yapı" diye adlandırdığı Fetullah Gülen cemaatine yönelik suçlamalar dile getirirken Başbakan'a ve yakın çevresine ait olduğu iddia edilen telefon görüşmeleri sosyal medya aracılığıyla kamuoyuna yansıtıldı.

Bazıları mahkeme kararıyla, bazıları da yasa dışı yollarla elde edildiği anlaşılan tapeler, geniş tartışmalara yol açtı. Hükümet tapelerin doğru olmadığını, montajlanarak servis edildi iddiasını gündeme getirdi. Bazılarını da "aralar eklemek yapıp montajlandığının" altını çizerek kabul etti.

Başbakan Erdoğan, katıldığı televizyon programları ve mitinglerde yolsuzluk iddialarının geniş yer bulduğu sosyal medyayı hedef aldı.

Erdoğan, 6 Mart'ta ATV'de katıldığı bir programda şunları söyledi: "30 Mart'tan sonra atacağımız başka adımlar var. Bu konuda kararlılığımız var. Biz bu milleti Youtube'a, facebook'a yedirmeyiz. Atılması gereken adım neyse biz bu adımı en kesin hatlarla atacağız. [Kapatılmaları] dâhil. Çünkü yani bu insanlar veya bu kurumlar kazançları için imkânları için her türlü ahlaksızlığı, her türlü casusluğu, ajanlığı teşvik ediyor. Böyle bir özgürlük anlayışı olamaz."

Erdoğan, 20 Mart'taki Bursa mitinginde ise "Şu Twitter'lar falan var ya. Şimdi mahkeme kararı çıktı. Twitter miwitter hepsinin kökünü kazıyacağız. Evet, hepsini! Efendim, şimdi uluslararası camia şöyle der, böyle der... Hiç beni ilgilendirmiyor! Türkiye Cumhuriyeti devletinin gücünü görecekler!" ifadelerini kullandı.

Aynı gün 22.00 sularında Başbakanlık Basın Müşavirliğinden Anadolu Ajansı'na yapılan açıklamada, Twitter yetkililerinin kimi linklerin kaldırılmasına ilişkin mahkeme kararlarına "duyarsız kaldıkları" ve "erişimin engellenmesinden başka çare kalmayabileceği" belirtildi. Aynı akşam 23.30 sularında, Twitter'a erişim DNS kodları üzerinden engellenmeye başlandı.

³⁷ <http://gundem.bugun.com.tr/skandal-sorusturma-haberi/985459>

³⁸ <http://www.yurtgazetesi.com.tr/m/?id=49051>

³⁹ <http://birgun.net/haber/rtuk-karar-verdi-sansur-11754.html>

⁴⁰ Antakyalı'nın Özgürlük için Basın projesine kişisel hak ihlali başvurusu

⁴¹ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/45731/Gazeteci_Kuleli_ve_Comert_e_saldiri.html

⁴² <http://mobil.egedesonoz.com/haber/IHA-muhabirlerine-Izmir-de-cirkin-saldiri/863036/>

TİB, Twitter'ın İstanbul Anadolu 14. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 3 Şubat 2014, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 18 Mart 2014, Samsun 2. Sulh Ceza Mahkemesi 4 Mart 2014 ve İstanbul Başsavcılığı (TMK 10. Maddesi ile Görevli) 20 Mart 2014 tarihli kararları uyarınca kapatıldığını duyurdu. Engellemeye gerekçe gösterilen hesaplardan birine yönelik şikâyet, Ulaştırma Eski Bakanı ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkan adayı Binali Yıldırım'a aitti.

Sosyal medyada anında bu engellenmenin nasıl aşılabacağına dair paylaşımlar başladı ve kullanıcılar yoğun bir şekilde tweet atmaya devam etti. Yasak, dünya çapında “trending topic” oldu. Sosyal medya analiz platformu Somera'ya göre, ilk 24 saat içinde, bir önceki günün aynı zaman dilimine göre mesaj sayısı %33, kullanıcı sayısı %17 oranında arttı. Erişimin engellenmesinden sonra ise mesajlarda yaklaşık %95'lik bir artış oldu. Sysomos şirketine göre ise, Twitter'ın internet kullanıcıları arasında en yaygın ülke olan Türkiye'den dakikada atılan tweet sayısı, 17 bine çıktı.

Twitter'ın Türkiye'de vekâlet verdiği avukat Gönenç Gürkaynak, 21 Mart'ta TİB yetkilileriyle görüşmeye başladı.

İnsanlar, Google DNS ayarlarını sokaklarda duvarlara ve reklam panolarına yazarken, TunnelBear ve CyberGhost gibi yabancı şirketler, Türkiye'deki kullanıcılara bedava VPN servisi sağlayacaklarını duyurdular.

22 Mart'ta ise yasağı aşmak için yaygın olarak kullanılan Google DNS engellenmeye başlandı. Akşam saatlerinde Twitter, IP bazlı da engellenmeye başlandı ve böylece DNS değiştirme yöntemi tümüyle devre dışı kaldı. Kullanıcılar, alternatif tarayıcı programlarına ve VPN yöntemine yöneldi. Genel internet erişiminde de zaman zaman sıkıntı yaşandı.

Wall Street Journal'in haberine göre Türkiye, Google'dan Youtube'da yer alan yolsuzluk kayıtlarına erişimin engellenmesini istedi. Ancak Google kanunen uygun olmadığı gerekçesiyle bu istekleri reddetti.⁴³

Bu arada, TC Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, engellemeyi savunan bir açıklama yayımladı.⁴⁴

Twitter, Samsun'da C.K. adlı kadının ismi kullanılarak müstehcen içerikli resimlere yer veren sahte hesabı askıya aldı.⁴⁵

Ulaştırma Bakanı Lütfi Elvan “Hangi şirket olursa olsun ister Twittter, ister Yahoo, ister Google olsun, hangi sosyal medya şirketi olursa Türkiye Cumhuriyeti devleti kanunlarına uymak zorundadır ve uyacaktır da” dedi.⁴⁶

Başbakan Erdoğan, 23 Mart'taki Kocaeli mitinginde şöyle konuştu: “Kim olursa olsun, dinlemiyorum. Dünya karşımıza dikilse ülkemizin güvenliğini tehdit eden her saldırıya karşı tedbir almak durumundayım. Şimdi bu Twitter denilen kuruluş, bu Youtube, bu Facebook, bunlar aileleri kökünden sarstılar. Bunlarda montaj var, her yol var. Ve ben akliselim sahiplerinin hâlâ nasıl bu Facebook'u, Youtube'u, Twitter'ı savunduğunu anlayamıyorum. Her tür yalan var buralarda. Kalkıp da yapılmamış şeyleri yapılmış gibi anlatanlara karşı biz tavır almayacak mıyız? Siz bize bu ehliyeti vermediniz mi? Ülkemizi karıştıracaklar, Gezi olaylarında neler yaptığını bu Tweet'lerle biliyorsunuz. 17 Aralık'ta, 25 Aralık'ta neler yaptığını biliyorsunuz.”⁴⁷

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ise internetin, herhangi bir şekilde bu tip platformların tamamen kapatılmasının kanunen mümkün olmadığını, ancak oralarındaki ilgili sayfalarda suç işleniyorsa kapatılabileceğini belirtti.

27 Mart'ta ise Dışişleri Bakanlığı'nda yapılan gizli Suriye toplantısının ses kaydı Youtube'da yayınlandı. Bunun üzerine site, mahkeme kararı olmadan saat 16:00'da yayına kapatıldı. TİB aynı gün Gölbaşı Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvurarak 19.45'de karar aldırttı.

Sitenin hangi gerekçeyle kapandığı konusu anlaşılamadı. Gölbaşı Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan yapılan açıklamada Youtube'un Suriye konulu toplantı kayıtlarının yayınlanması üzerine kapatıldığı belirtildi. Ancak TİB, internet sitesine koyduğu bilgi notunda yasağı Atatürk aleyhine işlenen suçlara dayandırdı.

Bu arada TİB ve BTK ilk gün ses kaydını yayımlayan Cumhuriyet'ten “özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiği” gerekçesiyle yayına son vermesini istedi. Kaydın sızması üzerine Dışişleri Bakanlığı'ndan TİB'e gönderilen yazıda ise Youtube'daki bazı içeriklerin “ulusal güvenliğe birinci derecede tehdit oluşturduğu” belirtildi. Benzer şekilde Başbakanlık da “milli güvenlik” gerekçesiyle RTÜK yasasına dayanarak dinlemeye ilişkin haberlere yayın yasağı getirdi.

⁴³ http://www.radikal.com.tr/turkiye/twitterdan_sonra_google_ve_Youtube_da_mi_kapanacak-1182665

⁴⁴ <http://www.cnnturk.com/haber/turkiye/basbakanliktan-twitter-yasagi-aciklamasi>

⁴⁵ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/53235/Twitter_TiB_in_istedigi_hesaplari_kapatiyor.html

⁴⁶ <http://www.aa.com.tr/tr/haberler/304426--kim-olursa-olsun-kanunlara-uyumak-zorunda>

⁴⁷ <http://www.aa.com.tr/tr/haberler/304737--pensilvanyadaki-zat-montaj-fabrikasi-kurdu>

29 Mart'ta Gölbaşı Sulh Ceza Mahkemesi, “kamu güvenliği” ve “devlet sırlarının ifşasının” önlenmesi amacıyla, Suriye konusunda yapılan toplantının sızmasına ilişkin soruşturma dosyası kapsamında yazılı, görsel ve internet medyasında her türlü haber, röportaj, eleştiri yapılmasını yasakladı.

b. Mart 2014 Döneminde Medyaya Dönük Tutumu Yansıtan Görüşmeler

Gerek yazılı ve görsel medyada gerekse de elektronik haber portalları ve bloglarda yaygın bir şekilde öne sürülen ve kayıtları arşivlere giren bant çözümlerindeki [tapelerdeki] konuşmalarda ise medyayı ilgilendiren şu iddialar yer aldı:

- Başbakan Erdoğan, Star Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Mustafa Karaalioğlu'na kendisini eleştiren Köşe Yazarı Mehmet Altan için “Bunun buralarda yer almaması lazım!” diyor.⁴⁸
- Erdoğan, yine Karaalioğlu ile yaptığı konuşmada kendisini eleştiren Star Gazetesi köşe yazarı Hidayet Şefkatli Tuksal için “Arkadaş ya, bunları siz niye hâlâ burada şey yapıyorsunuz? Yani biz bunları sövdürmek için mi burada tutacağız ya?” diyor. Karaalioğlu, “Haklısınız. Yazarların kaprisi oluyor... İlgileneceğiz.” diye cevap veriyor.⁴⁹

Karaalioğlu, bant çözümlerinin medyaya yansımaları üzerine Başbakan ile bu içerikte bir konuşma yaptığını, ancak kamuoyuna yansıyan tapelerin içeriğinde montajlamalar olduğunu ileri sürdü.⁵⁰

- Dönemin Başbakanlık Müsteşarı Efkan Ala, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Tayfun Acarer ile yaptığı telefon konuşmasında yolsuzluk iddialarına ilişkin yayın yapan Taraf Gazetesi yazarı Mehmet Baransu'nun web sitesinin mahkeme kararı olmadan kapatılmasını istiyor; suç oluştursa ona göre kanun çıkaracaklarını söyleyerek şunu ekliyor: “Koca yüzde 50 oy almış partinin iradesini söylüyorum, boş ver gerisini ***** et affedersin...”⁵¹
- Dönemin Başbakanlık Müsteşarı Efkan Ala ile İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu'nun arasında geçtiği ileri sürülen görüşmede Müsteşar, gazeteci Baransu'nun gözaltına alınması, ofis ve evinin aranması için talimat veriyor: “Biz her türlü koruruz sizi. Kapıyı kıracak alacak adamı. Hiç burada mahkeme kararına bile lüzum yok. Savcı bir şey diyorsa savcıyı da alın.”⁵²

Müsteşar Ala ve Vali Mutlu bu konuşmaların montaj olduğunu söylediler.⁵³

- Başbakan Erdoğan, NTV sahibi Ferit Şahenk ile yaptığı görüşmede 17 Aralık sonrası NTV'nin Başbakan Danışmanı Yiğit Bulut'u yayına almasını istiyor. Erdoğan, NTV yönetiminin Bulut'u yayına almama konusundaki direnişi için “Adeta pasif bir direniş var, işi savuşturmaya çalışıyorlar. Omurgalı tipler lazım” diyor. O sırada ABD'de olduğunu belirten Şahenk, ilgileneceğini söylüyor.⁵⁴
- Başbakan'ın danışmanı, AKP Ankara Milletvekili Yalçın Akdoğan, NTV Genel Yayın Yönetmeni Nermin Yurteri ile yaptığı görüşmede Yiğit Bulut'un yayına çıkmasını istiyor. NTV haberlerinin yeterince hükümet yanlısı olmadığından şikâyet ediyor. Nermin Yurteri ise bundan daha “dengeli” bir yayın mümkün olmadığını, izleyicilerden sürekli küfür işittiklerini, Gezi olaylarında olduğu gibi binlerce kişinin kanalın “kapısına dayanacağını” söylüyor ve Yiğit Bulut'u yayına almama konusunda direnirken diledikleri bir başkasını yayına almaya hazır olduklarını da vurguluyor.⁵⁵

Ancak Başbakan danışmanı, eski gazeteci ve televizyoncu Yiğit Bulut NTV yayınına çıkıyor.

- Başbakan Erdoğan, Milliyet Gazetesini satın alan işadamı Erdoğan Demirören ile yaptığı görüşmede, Milliyet'in yayınladığı İmralı tutanakları nedeniyle tepki gösteriyor. Gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Derya Sazak ile haberi yazan Ankara muhabiri Namık Durukan'a “ahlaksız, adi, kepaze, namussuz, terbiyesiz” diyor. Erdoğan, haberi yapanların “kapıya konması” gerektiğini de söylüyor ve

⁴⁸ <http://www.Youtube.com/watch?v=cK3-P8DdoeE>

⁴⁹ <http://www.Youtube.com/watch?v=p8e150VAsCY>

⁵⁰ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/52157/_Alo_Mustafa_da_montaj_dedi.html

⁵¹ http://www.Youtube.com/watch?v=Pd_j3-TfFrA

⁵² <http://www.Youtube.com/watch?v=UuRC4KCZMIw>

⁵³ <http://sozcu.com.tr/2014/yazarlar/emin-colasan/yeni-olaylar-hazir-olun-469757/>

⁵⁴ <https://www.Youtube.com/watch?v=URJTYukpXo>

⁵⁵ <http://www.Youtube.com/watch?v=iruyKShRotw>

görüşmenin tutanaklarını sızdırıran öğrenmek istiyor. Demirören, “Üzdük mü seni patron?” diye söze başlıyor, gerekeni yapacağını söylüyor. Erdoğan’ın sert ifadeleri karşısında “Ne için bulaştım bu işe...” diyerek hıçkırarak ağlıyor.⁵⁶

- Başbakan Erdoğan dönemin Adalet Bakanı Sadullah Ergin ile yaptığı görüşmede, Hürriyet, Radikal, Posta, CNN Türk, Kanal-D’yi de bünyesinde barındıran Doğan Holding Onursal Başkanı Aydın Doğan’ın yargılandığı davanın takip edilmesini istiyor; davadan beraat kararı çıkmasına kızıyor ve kararın üst mahkemede nasıl bozulabileceğini soruyor. Sermaye Piyasası Kurulu’nun Doğan Grubu’na ceza vermesi açısından bu davanın önemli olduğunu ima ediyor.⁵⁷
- Başbakan Erdoğan, Kanal 24’te yayınlanan tartışma programının reklam arasında gazeteci yazar Akif Beki’yi arayarak programın katılımcılarından Mustafa Karaalioğlu’nun tek başına kalıp “ezildiğini” belirtiyor, diğer üç katılımcının -Hasan Cemal, Okay Gönensin, Ali Bayramoğlu- görüşlerini beğenmiyor ve “Hayret ediyorum ya. Niçin biz buralarda ağırlıklı olarak kendi sesimiz olmuyoruz hâlâ? Bu adamlardan bize bir şey olmaz ya...” diyor. Beki, Başbakan’a hak veriyor, programı arayacağını söylüyor.⁵⁸
- Bilal Erdoğan, babası Başbakan Erdoğan ile yaptığı telefon görüşmesinde kendilerine yakın gördükleri bazı gazetelerin ertesi günkü manşetlerini iletiyor. Bu gazetelerin 17 Aralık soruşturmaları sürecinde daha etkili olabilmesi için “MİT’ten malzeme” beklediklerini söylüyor.⁵⁹
- Başbakan Erdoğan’ın HaberTürk’ten Fatih Saraç ile yaptığı görüşmede muhalefet partisi MHP’nin lideri Devlet Bahçeli’ye ait sözlerin alt yazı olarak geçmesine tepki gösteriyor. Diğer konuşmalarında da Bahçeli’nin konuşması kesilsin (Saraç, TRT ne kadar veriyorsa o kadar veriyoruz, diyor), yayınlarda CHP’li Mustafa Sarıgül’e yer verilmesin,⁶⁰ Saba Tümer-Yaşar Nuri Öztürk’ün programı kaldırılсын gibi taleplerini iletiyor.⁶¹ Fatih Saraç, bu görüşmelerde olarak özür diliyor, “emredersiniz” ve “sizi üzmemek istemiyoruz” tarzında ifadeler kullanıyor, aldığı “tedbirlere” ilişkin daha sonra Bilal Erdoğan ve Başbakan’ın Danışmanı, Milletvekili Yalçın Akdoğan’ı bilgilendiriyor.
- Erdoğan Fatih Altaylı’nın yüzde 10 barajını eleştiren yazısına “çok çirkin” diye tepki gösterip şikâyet ediyor. Aynı gazetenin Yazarı Yavuz Semerci’nin polis şiddetini eleştirmesini de “ahlaksızca” bularak Fatih Saraç’a şikâyet ediyor. Fatih Saraç’ı sadece birinci sayfaya bakıp iç sayfaları ihmal ettiği için uyarıyor, iç sayfalarda Kılıçdaroğlu’nun bir demecine geniş yer verilmesini de eleştiriyor.⁶²
- Yalçın Akdoğan Meclis Genel Kurulu görüşmelerinin yayınlanması nedeniyle Saraç’a kızıyor: “Biz Meclis TV’yi kapatıyoruz kimse görmesin diye, siz canlı veriyorsunuz” diyor. Saraç, kanal çalışanlarını, “Arkana dönemiyorsun ya, çok alçak herifler bunlar” diye suçluyor.⁶³
- HaberTürk yöneticileri, bir kamuoyu yoklamasından çıkan sonuçları, “barış süreci zarar görebilir” gerekçesiyle değiştirmeyi konuşuyor; o dönem gazete yönetiminde olan, konuşmalarının tapelerle ortaya çıkmasıyla işine son verilen Fatih Saraç konuyu Bilal Erdoğan’a aktarıyor.⁶⁴
- Gazetenin sahibi Turgay Ciner de bir konuşmasında Fatih Saraç’ı “Sen bu işlere fazla maydanoz olma” diye uyarıyor.⁶⁵
- 6 Şubat’ta Artı1 TV’nin sorularını yanıtlayan HaberTürk Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı da konuşmaların montajlandığını, sonuçların barış sürecine zarar verebileceği konuşulmuş olmakla

⁵⁶ <http://www.Youtube.com/watch?v=44lwdEoT6FE>

⁵⁷ <http://www.Youtube.com/watch?v=cNafjy7DuM4>

⁵⁸ <http://www.Youtube.com/watch?v=44lwdEoT6FE>

⁵⁹ <http://www.Youtube.com/watch?v=hewqXjsizMk>

⁶⁰ <http://www.Youtube.com/watch?v=JRv83rppGtw>

⁶¹ <http://www.Youtube.com/watch?v=mzbHqtCmzKU>

⁶² <http://www.Youtube.com/watch?v=Cnf71esgiPI>

⁶³ http://www.Youtube.com/watch?v=9bCzAA_19eo

⁶⁴ <http://www.Youtube.com/watch?v=4B3K3yxmMs4>

⁶⁵ <http://www.taraf.com.tr/haber-alo-fatih-her-seye-maydanoz-olma-147792/>

birlikte anketin HaberTürk'te hiç bir müdahale olmadan “aynen” yayımlandığını söyledi. Anket şirketi de Altaylı'nın iddialarını doğrularken, aynı dönemde muhalefet partilerinin yaptırıp yayınladığı anketlerin de HaberTürk'te yayımlanan ile örtüştüğüne dikkat çekti.⁶⁶

- Başbakan'ın Danışmanı Mustafa Varank ile başbakan'ın kızı arasında yapılan görüşmede iktidar partisinin Twitter'da troller örgütlediği, bunlar aracılığıyla kampanyalar yürüttüğü anlatılıyor.⁶⁷
- Başbakan tarafından ve bir grup işadami arasında yapılan çeşitli görüşmelerde, Başbakan'ın ATV-Sabah grubunun hükümete yakın olan ve büyük kamu ihalelerini kazanan işadamlarınca satın alınması için talimat verdiği iddiasına yer veriliyor.⁶⁸

c.Sosyal Medyaya Dönük Eleştiri ve Yaptırımlara Dönük Uluslararası Tepkiler

Yolsuzluk ve rüşvet iddialarının duyurulmasında etkili olan sosyal medya organlarına ulaşımın engellenmesine uluslararası kuruluşlardan tepkiler geldi.

Uygulamanın BM İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına ve AB Kopenhag kriterlerine aykırı olduğu vurgulandı.

Tepkilerin gerisindeki neden ise Avrupa Birliği'nin, Dijital Özgürlükler Strateji Raporu vardı...

Raporla birlikte AB konuyu 2012'de tartıştı ve “internetin de basın ve medya özgürlüğü gibi Kopenhag kriterlerinin parçası olmasına karar verdi. Daha ilerisi, “AB üyeleri sansürlü internetin temel insan hakları arasında yer almasını onaylar” hükmünü kabul etti.

Bu hak “sadece nefret, şiddet ve ırkçı tutumları kışkırtma, totaliter propaganda ve pornografi ya da cinsel sömürü ve bunlara çocukların erişimi gibi yasadışı faaliyetler için kısıtlanması” hükmünü de benimsedi.

Almanya'da neo-nazi propaganda, Fransa'da Yahudi karşıtı öğrenci hareketleri, Hindistan'da bir bölgedeki ırkçı çatışmaya meydan veren Twitter mesajları bu hükme dayalı olarak yasaklandı.

AB Komisyonu'nun Genişlemeden Sorumlu üyesi Stefan Füle, Türkiye'yi bu nedenle uygulamaları konusunda uyardı.

Bu Füle'nin ilk uyarısı değildi. Füle, tepkiye neden olan ve 2007'de kabul edilen 5651 sayılı yasa gereği düzenlemeler konusunda Ankara'ya uyarılmış ve gerekli düzenlemelerin yapılacağı sözünü almıştı.

Geçmişteki sözün yerine getirilmesinin yanında, Twitter, ardından da Youtube'un erişime kapatılması üzerine Füle, 28 Mart 2014'te “Bu nerede duracak?” sorusunu sorup Türkiye'ye ağır eleştiriler getirdi.

Türkiye, internet ile ilgili erişim engellemesi dolayısıyla sadece eleştirilmekle kalmamış, AİHM de 18 Aralık 2012'teki Ahmet Yıldırım kararıyla yasayı AİHS'e aykırı bulup Türkiye'yi cezalandırmıştı.

AİHM'e konu olan dava 12 Ocak 2010'da Ahmet Yıldırım'ın İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin 34'üncü maddesi uyarınca açtığı dava ile başladı. İzmir'de görev yapan avukatlar aracılığıyla yapılan başvuruda Ahmet Yıldırım'ın kendisine ait internet sitesine erişimin engellendiğini bunun Sözleşme'nin 6, 7, 10, 13 ve 1 Nolu Ek Protokolü'nün 2. maddesi ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini iddia etti. Başvuru 31 Ocak 2011 günü Türk hükümetine tebliğ edildi. Aynı gün Sözleşme'nin 29. maddesi 1. fıkrasına göre davanın kabul edilebilir olduğuna da karar verildi. Başvuruda bulunanlar yazılı ek görüşlerini sundu Açık Toplum Adalet Girişimi'nin (Open Society Justice Initiative) yorumu alındı. Başvuru sahibi haklı bulundu ve Türkiye mahkûm edildi.

Davayı Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün Türkiye'yi “Gözlem Altındaki Ülkeler” statüsüne alması takip etti. Örgüt, Türkiye'nin tutumunu devam ettirmesi halinde Kuzey Kore, Suudi Arabistan, İran, Çin'in içinde bulunduğu “İnternet Düşmanları” grubuna alacağını da duyurdu.

Avrupa Konseyi de İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin 8 ve 10'uncu maddelerinin ihlal edildiğine ilişkin kararının ardından, Avrupa Konseyi'nin yayınladığı insan hakları ihlali raporunda da Türkiye'deki uygulamalara dikkat çekti ve uyarıda bulundu. Konsey, Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı başlıklı 8. maddeye de dikkat çekti.

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nden gelen tepkilere Birleşmiş Milletler'inkiler de eklendi. BM'nin Cenevre Ofisi'nde bulunan İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Kasım 2013'te BM Genel Kurulu'nda alınan şu kararı

⁶⁶ <http://www.Youtube.com/watch?v=4jXF2PSCmOE>

⁶⁷ <http://www.Youtube.com/watch?v=bEBV7icWaWM>

⁶⁸ <http://www.Youtube.com/watch?v=DdqCF713bpc>

anımsattı: “İnsanların çevrimdışı sahip oldukları hakların, çevrimiçi de korunması gereklidir...” İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Sözcüsü Rupert Colville, bu hükümden yola çıkarak Türkiye'nin Twitter'a erişimi kapatamayacağını anımsattı ve yetkilileri Twitter'a erişim yasağını kaldırmaya çağırırken şöyle dedi:

“Türkiye'nin 20 Mart'ta aldığı karar uluslararası insan hakları yükümlülüklerine uymuyor. Kararın alınmasına, 6518 sayılı Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'na herhangi bir mahkeme kararı olmadan web sitelerine erişimin engellenmesi yetkisi veren yasa kaynaklık etmektedir. Ancak BM Genel Kurulu'nun geçen Kasım ayında aldığı kararı anımsatırım. İnsanların çevrimdışı sahip oldukları haklarının çevrimiçi de korunması gerekir...”

BM gelişmelerin ifade ve düşünce özgürlüğü ile birlikte insan hakları ihlallerine neden olabileceği endişesini taşıyordu. 6518 sayılı yasa hosting firmalarının iki yıl süre ile internet kullanıcılarının geçmiş faaliyetlerini kayıt altına alma zorunluluğunun olacağını ve mahkeme kararı olmaksızın devlet yetkililerinin internet kullanıcılarının geçmiş faaliyetlerine ulaşabilme imkânı tanıyacağına dikkat çekti. Basın açıklamasında Türkiye'de 2007 yılında düzenlenen 5651 no'lu yasanın yürürlüğe girmesinden sonra yasalara aykırı bulunan 37 bin web sitesinin mahkeme kararı ile ulaşımının engellendiği bilgisi verildi.

BM İnsan Hakları Komiserliği sözcüsü tartışmalı yasanın ifade özgürlüğü ve özel hayatın gizliliği alanlarında Türkiye'nin taraf olduğu ve imzaladığı uluslararası anlaşmalarla uyumlu olmadığını vurguladı. Basın sözcüsü açıklamasında 2010 yılında İnsan Hakları Konseyi'nin Türkiye ile ilgili yayınladığı rapora atıfta bulunarak, Türkiye'nin ceza kanunlarını ve diğer yasaları ifade özgürlüğü ile ilgili uluslararası standartlara uygun hale getirmeyi taahhüt ettiğini hatırlattı. BM, sözcüsü aracılığı ile Türkiye'de 5651 ve 6518 sayılı yasaların ifade özgürlüğü ve özel hayatın gizliliği ile ilgili konularda uluslararası standartlara uygun hale getirilmesini istedi.

d. RTÜK Cezaları

Medya organları yasal kurumlar tarafından da cezalandırıldı.

3 Mart 2014

- Yüksek Seçim Kurulu (YSK), Cem TV'de yayınlanan iki programa toplam dokuz gün yayın durdurma cezası verdi.⁶⁹ Cezanın iki ankete ilişkin veri paylaşıldığı ama denek sayısının söylenmediği gerekçesiyle verildiği belirtildi. Gazeteciler Cemiyetleri cezanın hukukun ölçülülük ilkesine uygun olmadığını belirttiler.⁷⁰

4 Mart 2014

- YSK Cem TV'de Celal Toprak ve Hüsniye Kaya'nın sunduğu ve her sabah yayınlanan “Uyan Türkiye” programına dört gün ve Pınar Işık Ardor'un sunduğu Cem TV Ana Haber Bültenine beş gün olmak üzere toplamda dokuz gün yayın durdurma cezası verdi. Gerekçede yerel seçim yaklaşırken araştırma şirketleri tarafından yapılan ve gazetelerde yayınlanan anketleri yayınlamak, kamuoyunun bilgisine sunmak.⁷¹

14 Mart 2014

- Başbakan Erdoğan'ın telefon konuşmalarının dinletildiği CHP grup toplantısını yayınlayan ve haberleştiren kanallara verilmek istenen cezalar, RTÜK'te tartışma yarattı. RTÜK üyesi Ali Öztunç, kurula ceza vermesi yönünde talimat geldiğini, kurulun “iktidarın sopası” haline geldiğini belirtti.⁷² RTÜK'ten yapılan yazılı açıklamada, uzmanlardan sadece değerlendirme istediği, bunun talimat anlamına gelmediği belirtildi.⁷³

15 Mart 2014

- RTÜK'ün şikâyeti ve YSK'nın talimatıyla Samanyolu Haber Televizyonu'nun 7 programına 20 yayın durdurma cezası verildi.⁷⁴ YSK, 22 Şubat-2 Mart tarihleri arasında Başbakan Erdoğan'ın

⁶⁹ http://www.zaman.com.tr/magazin_cem-tvye-9-gun-yayin-durdurma-cezasi_2203177.html

⁷⁰ <http://www.tgc.org.tr/duyuru.asp?did=733>

⁷¹ http://www.zaman.com.tr/magazin_cem-tvye-9-gun-yayin-durdurma-cezasi_2203177.html

⁷² <http://www.taraf.com.tr/haber-yazdir-150742.html>

⁷³ http://rtuk.gov.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=106f4a84-b93a-41df-84ce-51a931b910be

⁷⁴ http://www.zaman.com.tr/gundem_ayni-gerekeyle-rttye-uyari-samanyolu-habere-rekor-ceza_2205145.html

mitinglerine 13 saat 32 dakika, CHP, MHP ve BDP'ye ise toplam 1 saat 35 dakika ayıran TRT'ye uyarı cezası verdi.⁷⁵

- RTÜK, Samanyolu Haber TV'ye Mart ayı içinde verdiği 21 yayın durdurma cezasına 15 yayın durdurma cezası daha ekledi.⁷⁶
- Öte yandan RTÜK'ün CHP'li üyeleri Ali Öztunç ve Süleyman Demirkan, AB Komisyonu, Avrupa Konseyi ve AGİT'e yazdıkları mektupta AKP'nin seçim döneminde medyaya artan baskısını aktardı.⁷⁷

26 Mart 2014

- Koza Grup'a bağlı Kanal Türk'ün ulusal yayın hakkı ise iptal edildi. RTÜK, kararın karasal ortamda ulusal yayın hakkına ilişkin olduğunu, Kanal Türk'ün kablo ve uydu yayın lisanslarının devam ettiğini bildirdi.⁷⁸

e.İletişim Araçlarına ve İletişimcilere Diğer Baskılar

1 Mart 2014

Ankara'da hükümet karşıtı gösteriyi izleyen foto muhabirleri Ümit Bektaş (Reuters), Necati Savaş (Cumhuriyet),⁷⁹ Evrim Aydın (AA) ve Recep Yılmaz (BirGün) polis tarafından copla darp edildi. TGS Ankara Şubesi⁸⁰ ve Basın Konseyi olayı kınadı.⁸¹

2 Mart 2014

Kayseri'de oynanan Kayserispor-Erciyesspor maçından sonra taraftarlar, TV Kayseri Spor muhabiri Kenan Burhan'a yumruk ve tekmelerle saldırarak hastanelik etti.⁸²

4 Mart 2014

AKP Antalya Kepez İlçe Teşkilatı Basın Müdürü Hamit Aydın adıyla basın kuruluşlarına geçilen "önemli" ibareli elektronik mektupta "AK Parti Kepez ilçe haberlerine önem vermediğiniz ve yayınlamadığınız takdirde abonelikleri iptal edeceğim bilgilerinize" ifadelerine yer verildi.⁸³

AK Parti Kepez İlçe Başkanlığı iddialarını daha sonra yalanladı.

5 Mart 2014

Akşam Gazetesi, gazeteci Sibel Oral'ı hükümet karşıtı tweet attığı gerekçesiyle işten çıkardı. Oral, yaptığı açıklamada, "Tarafıma yapılan resmi olmayan açıklamada Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la ilgili attığım tweet'in üst yönetimde rahatsızlık yarattığı, artık benimle çalışmak istemedikleri ve üst yönetimin kararıyla işime son verildiği söylenmiştir" dedi.⁸⁴

Evrensel yazarı Mithat Fabian Sözmén, gece mesaisini tamamladıktan sonra geldiği İstanbul Samatya'daki evinin önünde yüzü maskeli bir kişinin saldırısına uğradı. Sözmén'in kafasına on, sol koluna da bir dikiş atıldı.⁸⁵ TGC Yönetim Kurulu, gazetecilere yönelik saldırıların arttığına dikkat çekerek saldırganların bir an önce bulunmasını istedi. 7 Mart'ta savcılığa suç duyurusunda bulunan Sözmén, AKP iktidarının, söylemleriyle gazetecilere yönelik bu saldırıları cesaretlendirdiğini söyledi.⁸⁶

8 Mart 2014

Halk otobüsçülerinin basın açıklamasını izleyen Beyaz TV muhabiri Gencay Ünal, CHP destekçileri tarafından darp edildi.⁸⁷

⁷⁵ <http://www.haberturk.com/medya/haber/930098-yskdan-trt-uyari>

⁷⁶ <http://www.aktifhaber.com/rtukten-samanyoluya-rekor-ceza-950599h.htm>

⁷⁷ RTÜK üyelerinin bir kopyasını Özgürlük için Basın proje ekibiyle paylaştıkları mektup ve http://www.medyatakup.com/medya_sistem/yb_kupurgoster.php?gnosif=mL9pXDTig5Cq1tGma7030g.&mnosif=4100AdX9Nng.&st=2

⁷⁸ <http://rtuk.gov.tr>

⁷⁹ <https://twitter.com/nsavas/status/439829942474637312>

⁸⁰ http://www.evrensel.net/haber/79510/icisleri-bakanligina-gazetecilere-dokunmayin-cagrisi.html#_UxyUN4XuyXE

⁸¹ http://www.medyatava.com/haber/polis-siddeti-isyan-ettirdi-basin-mensuplari-ozur-dile-dedi_103868

⁸² <http://www.kayserinews.com/derbiyi-erciyespor-kazandi-dayagi-kenan-burhan-ve-basin-yedi-604270h.htm>

⁸³ http://www.cihan.com.tr/news/AK-Parti-den-haber-yapmayan-gazetelere-tehdit_4292-CHMTM3NDI5Mi8x

⁸⁴ <http://t24.com.tr/haber/basbakan-icin-attigim-tweet-nedeniyle-aksam-gazetesindeki-isime-son-verildi/252636>

⁸⁵ http://www.evrensel.net/haber/79757/evrensel-editoru-mithat-sozmen-saldiriya-ugradi.html#_UxyKE4XuyXE

⁸⁶ http://www.evrensel.net/haber/79818/sozmene-saldiriya-dair-suc-duyurusunda-bulunuldu.html#_UxyKSoXuyXE

⁸⁷ <http://www.aa.com.tr/tr/haberler/298430--televizyon-muhabirinin-darp-edilmesi>

10 Mart 2014

AKP'li oldukları iddia edilen 20 kişi, Hatay'da yayın yapan 10. Köy gazetesini basarak gazetelere el koydu, dağıtımını engelledi. Gazete, AKP Hatay Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Sadullah Ergin ve Başbakan Erdoğan'ı eleştiren bir manşetle çıkmıştı.⁸⁸

11 Mart 2014

İstanbul'da polislerin attığı biber gazı kapsülünün başına isabet etmesi sonucu uzun süre komada kalan 14 yaşındaki Berkin Elvan'ın ölümü üzerine Taksim'de düzenlenen gösteriyi dağıtan polis, basının görüntü almasını engellemeye çalıştı.⁸⁹ İMC TV muhabirine sert müdahale etti.⁹⁰ Adana'da bir TOMA, DİHA muhabiri Yağız Kesen'in ayağını ezdi, gösteri sırasında çıkan tartışmada ise gazetecilerle eylemciler yumruk yumruğa kavga etti.⁹¹

Ankara'daki gösterilerde ise gazeteci Çınar Özer, Ziya Gökalp Caddesinde fotoğraf çekerken çevik kuvvet polislerinin fotoğraf makinesine vurmalarına; üzerine yürümelerine, kalkanları ile itip kakmalarına ve hakaretlerine uğradı. BirGün Gazetesi muhabiri Recep Yılmaz ise fotoğraf çektiği sırada polisin hakaretlerine maruz kaldı.⁹²

TGC Ankara Şubesi Denetleme Kurulu üyesi Meltem Aslan, Kızılay'daki çatışmaların ardından akşam saatlerinde evine giderken bir ara sokakta karşılaştığı polisler tarafından tartaklandı. Aslan, basın kartını göstermesine rağmen, çevik kuvvet polislerinin hakaretlerine maruz kaldı.⁹³

12 Mart 2014

Hürriyet foto muhabiri Selahattin Sönmez ve muhabir Mert Gökhan Koç, Ankara Kennedy caddesinde polisin plastik mermi, biber gazı ve tazyikli suyla saldırısına uğradı.⁹⁴

13 Mart 2014

İstanbul Okmeydanı'nda öldürülen Burak Can Karamanoğlu'nun cenazesini izleyen NTV muhabirleri Gökten Bedük ve Savaş Daldal, canlı yayın esnasında cenazeye katılan bir grubun saldırısına uğradı.⁹⁵

İzmir'de Elvan'ı anma toplantısında görüntü alan foto muhabiri ve kameramanlara yönelik polisin orantısız güç kullandığı iddia edildi. Ulusal TV kameramanı Yalçın Odabaşı'na polis hedef gözeterek tazyikli su sıktı. Yere düşen Odabaşı'nın çekim yaptığı kamerası kırılarak kullanılmaz hale geldi. Cumhuriyet İzmir Bürosu muhabiri Emre Döker, Yurt İzmir haber sorumlusu muhabir Ahmet Çınar, Dokuz Eylül Gazetesi foto muhabiri Aydın Çetinkaya ile İHA kameramanı Veysel Aksoy, Yeni Asır muhabiri Tansu Edip Gökbudak da tazyikli su ve yoğun gazla maruz kaldılar. HaberTürk muhabiri Ali Arda Perk, Konak'taki eylemler sırasında polis tarafından tartaklandı. Yeni Asır muhabiri Ercan Akgün'ün fotoğraf makinesi Alsancak'taki eylem sırasında polisin müdahalesiyle kırıldı.⁹⁶

TGS İzmir Şubesi gazetecilere karşı polis şiddetini kınadı. Açıklamada, eylemleri izleyen gazetecilerin tartaklandığı, yoğun gaz ve tazyikli suya maruz kaldığı, kamera ve fotoğraf makinelerinin kırıldığı belirtildi.⁹⁷

Ankara Tuzluca'yı'daki gösterileri izleyen DİHA muhabiri Zuhal Atlan ile Kanal D muhabiri Özgen Bilgöl ve kameraman Hüseyin Çözen'e TOMA'dan tazyikli su sıkıldı.⁹⁸

Gazeteci Rahmi Yıldırım, TOMA'ların Ankara Kızılay'da hedef gözetmeksizin yaptığı saldırıya sözlü tepki gösterince gözaltına alındı.⁹⁹

Fotomaç muhabiri Çağdaş Doğan, Berkin Elvan'ın ölümüyle ilgili attığı tweet'ler nedeniyle işten çıkarıldı. Programında Berkin Elvan'ı anan Best FM çalışanı Arzu Çağlan'ın da işine son verildi.¹⁰⁰

14 Mart 2014

⁸⁸ <http://www.onuncukoygazetesi.com.tr/data/gsmhaberoku.asp?CatID=600>

⁸⁹ <https://twitter.com/deepforest/status/443498321664278528>

⁹⁰ http://www.medyatava.com/haber/taksimde-gazetecilerle-polis-arasinda-gerginlik_104259#.UyA-Pg-LLto.twitter

⁹¹ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/49785/Gazeteciye_Akrep_carpti.html

⁹² <http://www.evrensel.net/haber/80207/ankarada-yine-gazeteciye-siddet.html>

⁹³ <http://www.tgs.org.tr/meslektaslarimiza-saldiran-polisler-hakinda-islem-baslatilsin/>

⁹⁴ Sönmez ve Koç'un telefonla Özgürlük için Basın proje ofisine kişisel hak ihlali bildirimlerinden

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/51509/Gazetecilerden_Valilik_ve_polisler_hakkinda_suc_uyurusu.html

⁹⁵ <http://haber.gazetevatan.com/ntv-muhabirine-saldiri/617533/11/medya>

⁹⁶ http://www.yurtsuz.net/News.aspx?newsid=1805&fileid=155#.U38H8P1_tqU

⁹⁷ <http://www.tgs.org.tr/tgs-izmir-valisine-sorumluluklarini-animsatti/>

⁹⁸ <http://www.haberler.com/tuzluca-yir-daki-berkin-elvan-eylemine-polis-5783239-haberi/>

⁹⁹ <http://www.evrensel.net/haber/80207/ankarada-yine-gazeteciye-siddet.html>

¹⁰⁰ <http://www.evrensel.net/haber/80229/berkine-uzulen-iki-gazeteci-isten-cikarildi.html#.Uy33dYwQmKQ>

Foto Muhabirleri Derneği ve Haber Kameramanları Derneği, ortak bir açıklama yaparak, gazetecilerin son dönemde hem polisin hem göstericilerin hedefi olduğunu, şiddetin “dayanılmaz” hale geldiğini söyledi.¹⁰¹

Çağdaş Gazeteciler Derneği (ÇGD) Rize Şube Başkanı ve Nabız Gazetesi sahibi Genççağa Karafazlı, aile üyeleriyle birlikte suç örgütü oluşturmaktan mahkûm oldu. Muhafız haberciliğiyle tanınan Karafazlı mahkûmiyet kararından sonra “Gazeteci olduğumu sanıyordum meğerse mafya üyesiymişim” dedi.¹⁰²

15 Mart 2014

Kocaeli Bizim Yaka Gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Hayrullah Demiray, uğradığı silahlı saldırıda bacağından yaralandı.¹⁰³

16 Mart 2014

Van Gölü Gazeteciler Cemiyeti, yerel seçim öncesi Van’da gazetecilere yönelik artan saldırıları kınadı. Açıklamada, NTV ekibinin BDP’li bir grup tarafından engellendiği, kamera kayıtlarına el konulduğu ve bir gazetecinin aynı grup tarafından şiddete maruz kaldığı bildirildi.¹⁰⁴

17 Mart 2014

TGS, son zamanlarda Ankara’da polis saldırısına maruz kalan basın çalışanları adına suç duyurusunda bulundu.¹⁰⁵

Erzurum-Ağrı karayolunda yolcu otobüsünün devrilmesi sonucu meydana gelen kazayı haber yapmak için olay yerine gelen Cihan Haber Ajansı muhabiri Orhan Yıldırım, otobüs sürücüsü ile yardımcısının saldırısına uğradı.¹⁰⁶

Gaziantep Şoförler ve Otomobilciler Odası seçimlerinde başkan adayı Mesut Koska, başkan Ünal Akdoğan’ın taraftarlarının saldırısına uğradı. Olayda İHA muhabiri Fatih Sebzeçi, DHA muhabiri Eyüp Burun, Güneş Gazetesi muhabiri Uğur Aydınürk, Haber Gazetesi muhabiri Halil Şarklı da yaralandılar.¹⁰⁷

TRT muhabiri Elif Akkuş, Berkin Elvan’ın ölümü sonrası attığı tweet’ler nedeniyle teknik servise kaydırıldı.¹⁰⁸

22 Mart 2014

Medya-İş Sendikası Genel Başkanı Gürsel Eser, bazı basın işverenlerinin, hükümet aleyhine tavır almayan çalışanlarını ya istifaya zorlayarak ya da mobbing uygulayarak işten çıkardığını söyledi.¹⁰⁹

Bu uygulamanın mağduru olarak şu isimler sayıldı: Köksal Akpınar (CHA), Şemsettin Özkan (Zaman), Salim Gören (CHA Network), Kübra Kara (CHA), Zeynep Ceylan (Bugün), Leyla İpekçi (Zaman), H. Salih Zengin (Zaman) ve Osman Turhan (Zaman).¹¹⁰

24 Mart 2014

Türkiye Foto Muhabirleri Derneği’nin Yılın Basın Fotoğrafları Yarışması’nda Gezi Direnişi’nin sembolü “Kırmızılı Kadın” fotoğrafının birinci seçilmesinin ardından Vakıfbank yarışmanın ana sponsorluğundan çekildi. Dernek, bankanın bu kararıyla kurumsal ve maddi açıdan büyük zarara uğradığını açıkladı.¹¹¹

26 Mart 2014

Bolu Belediyesi, işyeri ruhsatına sahip olmadıkları gerekçesiyle yolsuzluk haberleri yapan Bolu Gündem ve Bolu Havadis gazeteleri için mühürleme kararı aldı.¹¹² Gazete yöneticileri, kararın sindirme amaçlı olduğunu, uzun süre önce yaptıkları ruhsat başvurularının kasıtlı olarak bekletildiğini öne sürdü.¹¹³ AKP’li Belediye Başkanı Alaaddin Yılmaz, konuya ilişkin şu yorumu yaptı: “Bugüne kadar seçilmemem için her türlü provokasyonu yapan bu yapı, kendi kendini ihbar ederek yine bir provokasyona imza atmak istemiştir diye düşünüyorum.”¹¹⁴

¹⁰¹ <http://www.cagdashabergazetesi.com/hem-polis-hem-de-gosterici-vuruyor/796/>

¹⁰² <http://www.gazeteciler.com/gundem/gazeteci-degil-mafyayim-dedi-cezaevine-yine-girdi-76649h.html>

¹⁰³ <http://yenisafak.com.tr/gundem-haber/gazeteciye-silahlı-saldiri-16.3.2014-626300>

¹⁰⁴ <http://www.ilkehaberajansi.com.tr/haber/gazetecilere-yapilan-saldirilar-kaygi-verici.html>

¹⁰⁵ <http://www.gercekgundem.com/medya/31812/polis-siddeti-icin-suc-duyurusu>

¹⁰⁶ <http://www.sondakika.com/haber/haber-dagc-yildirim-a-yapilan-saldiri-yi-kinadi-5580201/>

¹⁰⁷ <http://haberturk.tv/gundem/video/gaziantep-soforler-ve-otomobilciler-odasinda-tekme-tokat-kavga/108531>

¹⁰⁸ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/154228-trt-muhabirine-berkin-tweet-leri-sonrasi-surgun>

¹⁰⁹ <http://www.aa.com.tr/tr/haberler/304372--basin-calisanlarina-mobing-basin-ozgurlugune-aykiri>

¹¹⁰ <http://www.aa.com.tr/tr/haberler/304372--basin-calisanlarina-mobing-basin-ozgurlugune-aykiri>

¹¹¹ Foto Muhabirleri Derneği’nin Özgürlük için Basın proje ofisine bildiriminden

¹¹² http://www.radikal.com.tr/turkiye/boluda_yerel_gazeteler_kapatildi-1183258

¹¹³ <http://www.bolugundem.com/habergoster.php?id=69918>

¹¹⁴ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/26093046.asp>

Mühürleme kararı gelen tepkiler üzerine uygulanmadı. Ancak seçimler sonrasında Bolu Havadis mühürlendi, karar uygulandı.

Zaman Gazetesi, abonelerin kapılarına bırakılan gazetelerin erken saatlerde belediye işçileri tarafından toplandığını öne sürdü ve olayın görüntülerini yayınladı.¹¹⁵

Star Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Doğan Ertuğrul gazetesinden istifa etti. Ertuğrul yaptığı açıklamada gazetenin demokrat çizgisini kaybettiğini, iktidarın muhalif kesimlere karşı kullandığı “nefret” diliyle birlikte medyanın kara propaganda aracına dönüştüğünü söyledi.¹¹⁶

29 Mart 2014

Başbakan Erdoğan, Emre Uslu (Taraf), Önder Aytac, Bülent Keneş (Today's Zaman) ve Mehmet Kamış (Zaman) hakkında suç duyurusunda bulundu. Uslu ve Aytac hakkında yurt dışına çıkış yasağı konması da istendi. Dilekçede Önder ve Uslu'nun “casusluk faaliyetleri” içinde olabilecekleri belirtildi. Keneş ve Kamış ise, sesi kısılan başbakanla “alay eden” tweetler atarak hakaret suçu işledikleri iddia edildi.¹¹⁷

Başbakan Erdoğan'ın İstanbul Sarıyer mitinginde görev yapan Zaman foto muhabiri Derviş Genç, miting alanında bulunan basın danışmanı Mustafa Varank'ın fotoğrafını çektiği için gözaltına alındı. Varank'ın talimatıyla gözaltına alındığını söyleyen Genç, beş saat sonra serbest bırakıldı.¹¹⁸

Ankara'da ise Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in programı sırasında çıkan arbedeyi görüntüleyen Hürriyet muhabiri Mert Gökhan Koç, AKP konvoyundan üç kişinin saldırısına uğradı.¹¹⁹ Saldırganlar, Koç'u darp etti ve fotoğraf makinesinin hafıza kartını gasp etti.¹²⁰

Sabah Gazetesi Roma temsilcisi Yasemin Taşkın, İtalyan gazeteci eşinin La Republica için Fetullah Gülen'le röportaj yapması üzerine işten çıkartıldı.¹²¹

Yeni Şafak yazarı Cem Küçük, “Yeni dönemde medyada büyük tasfiye”¹²² başlıklı yazısında, “paralel örgüt medyası” ile ana akım medyada “marjinal” muhaliflerin tasfiye edileceğini yazdı, “meşruiyetini” yitiren yazarların isimlerini sayarak tehditte bulundu. Küçük, birkaç gün sonra “Doğan Medya böyle gitmez!”¹²³ başlıklı yazısında da, “halkın çoğunluğuna düşman zihniyet” gibi ifadelerle Doğan grubunu hedef aldı. Sabah yazarı Rasim Ozan Kütahyalı da kendi köşesinde benzer tehditkar mesajlar içeren yazılar kaleme aldı.¹²⁴

30 Mart 2014

Seçim döneminde birçok muhalif medya organı, internet yayınlarına yönelik siber saldırılar yaşadı. Saldırıları, 30 Mart yerel seçimlerine bir hafta kala başlarken, seçim gecesi yoğunlaştı ve seçimlerin ardından devam etti. Saldırıları, en çok Taraf,¹²⁵ Zaman¹²⁶, Today's Zaman¹²⁷ ve Cumhuriyet¹²⁸ gazeteleri, Cihan Haber Ajansı¹²⁹ ve Samanyolu grubunu hedef aldı. Sözcü, Rotahaber, Mehtap TV, Küre TV ve Burç FM gibi medya kuruluşlarının sitelerine de zaman zaman erişim sağlanamadığına dair şikâyetler oldu. Cumhuriyet, sitesine yönelik saldırıların Suriye toplantısının ses kaydını yayınlamasından sonra başladığını, bunun için parayla profesyonel hacker'lar tutulduğunu iddia etti.

30 Mart seçim gecesi, Anadolu Ajansı (AA) dışında sandık sonuçlarını aktaran tek ajans olan Cihan, şiddetli bir siber saldırıya uğradı ve yayınında aksaklıklar yaşadı.¹³⁰ Cihan aboneleri bazı televizyonlar da bu durumdan etkilendi ve seçim verilerini kesintisiz bir şekilde aktaramadı. Siber saldırılar Cihan aboneleri bazı medya organlarının internet sitelerini de hedef aldı.

¹¹⁵ http://video.zaman.com.tr/video_temizlik-iscileri-kapi-kapi-zaman-gazetesi-topluyor_145147_1.html

¹¹⁶ <http://www.samanyoluhaber.com/gundem/Star-gazetesinde-sok-istifa-karari/1045183/>

¹¹⁷ <http://yenisafak.com.tr/politika-haber/basbakanliktan-uslu-kenes-kamis-ve-aytac-icin-suc-duyur-29.03.2014-630498>

¹¹⁸ http://www.zaman.com.tr/gundem_korku-devleti-basbakanin-danismaninin-fotografini-cekken-muhabire-gozalti_2208000.html

¹¹⁹ <http://www.hurriyet.com.tr/ankara/26111178.asp>

¹²⁰ <https://twitter.com/bulentmumay/status/449958119033294849>

¹²¹ <http://www.samanyoluhaber.com/medya/Yasemin-Taskin-Sabahtan-kovulmasini-La-Republicaya-anlatt/1046936/>

¹²² <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/CemKucuk/yeni-donemde-medyada-buyuk-tasfiye/51037>

¹²³ <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/CemKucuk/dogan-medya-boyle-gitmez/51125>

¹²⁴ <http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/kutahyalı/Arsiv/>

¹²⁵ https://twitter.com/Taraf_Medya/status/450319345991057408

¹²⁶ <https://twitter.com/bkenes/status/450745447540613120>

¹²⁷ <http://www.todayszaman.com/news-343604-cyber-attacks-on-news-websites-threaten-freedom-of-press-expression.html>

¹²⁸ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/56767/Muhalif_sese_tahammulleri_yok.html

¹²⁹ https://twitter.com/Cihan_Haber/status/450332626105434113

¹³⁰ <http://gundem.bugun.com.tr/cihan-haber-ajansina-yogun-siber-saldiri-haberi/1040237>

Öte yandan AA Genel Müdürü Kemal Öztürk, uluslararası hacker gruplarının AA'yı da çökertmeye çalıştığını fakat sadece yayını yavaşlatmayı başardığını söyledi.¹³¹ CHP ise AA'nın seçim sonuçlarında manipülasyon yaptığını iddia ederken Öztürk'ün AKP genel merkezine gitmesini sorguladı.¹³²

Cihan ile AA'nın farklı sonuçlar vermesini değerlendiren basın örgütü temsilcileri, medyadaki kutuplaşmanın halkın haber alma hakkı bakımından kaygı verici olduğunu belirttiler.¹³³

Bursa Mutlular Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulu'nda görev yapmakta olan gazetecilere saldırıldı.¹³⁴

Bursa Orhangazi ilçesinde ÜçüncüGöz Gazetesi sahibi İrfan Aydın'a MHP'li başkan adayı ve arkadaşlarının saldırıda bulunduğu iddia edildi.¹³⁵

f. Gösteri hakkını kullananlara yönelik baskılar

Güvenlik güçleri Mart ayında da protesto gösterilerine sert şekilde müdahale etmeye devam etti. Polis, yoğun bir şekilde biber gazı, plastik mermi, tazyikli su ve kaba kuvvet kullandı, yaralanmalara yol açtı.

En ağır müdahaleler, Berkin Elvan'ın ölümü üzerine düzenlenen gösterilerde yaşandı. Yolsuzluk iddiaları nedeniyle Başbakan Erdoğan ve hükümete yönelik protesto eylemleri de sistematik şekilde engellendi, muhalif grupların mensupları "gösteri planladıkları" gerekçesiyle Erdoğan'ın seçim mitingleri öncesinde gözaltına alındı. 8 Mart Kadınlar Günü ve Nevruz vesilesiyle düzenlenen etkinliklerde gözaltılar ve yaralanmalar yaşandı.

Derlenen verilere göre Mart ayı içinde muhtelif gösterilere katılan yurttaşlara yönelik 1100'den fazla resmi veya kayıt dışı gözaltı işlemi yapıldı, en az 130 civarında kişi yaralandı. İki ölümlü olay yaşandı: Berkin Elvan'ın 12 Mart'taki cenaze törenini müteakip, kimliği meçhul kişilerin İstanbul Okmeydanı'nda açtığı ateş sonucunda Burak Can Kahramanoğlu yaşamını yitirirken, Tunceli'deki gösterilerde polis memuru Ahmet Küçükdağ -iddiaya göre atılan biber gazından etkilenerek- kalp krizinden öldü.

Ankara Kızılay'da ise geniş bir alanı kuşatan polis yoğun şekilde biber gazı kullandı. İstanbul'da Taksim Meydanı'ndan İstiklal Caddesi boyunca ve Kadıköy'de de eylemcilere şiddetli bir şekilde müdahale edildi. 12 Mart'taki olaylarda Ankara Üniversitesi Cebeci kampüsünde fakülte binalarına da gaz bombası atıldı. 13 Mart'ta ise Ankara Güvenpark'ta toplanmak isteyen çoğu lise öğrencisi gruplara gün boyunca müdahale edildi, İzmir'de 30 civarında lise öğrencisi gözaltına alındı.

Tepkilerini bireysel olarak ifade edenlerin de baskıya maruz kaldığı örnekler yaşandı. Örneğin, Erdoğan'ın 3 Mart'taki Osmaniye mitinginde "Hırsız var" pankartı açan İbrahim Alıcı,¹³⁶ korumalar tarafından bir minibüste copla dövüldüğünü ve tehdit edildiğini aktardı. Erdoğan'ın 17 Mart'taki Aydın mitingi öncesinde ise boş ayakkabı kutusu satan bir kişi gözaltına alındı.¹³⁷

Nevruz ve 8 Mart etkinliklerinde ise katılımcılar, hem polis müdahalesine hem de karşıt grupların saldırısına maruz kaldı. Bu olaylarda en az 61 kişi gözaltına alınırken, ikisi çocuk olmak üzere en az 12 kişi de yaralandı. Öte yandan onlarca göstericiye trafiği engelleme gerekçesiyle para cezaları kesildi.

g. Olumlu Gelişmeler

3 Mart 2014

KCK Basın Davası'nda gazeteciler Ayşe Oyman, Sibel Güler ve Dilek Demiral tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.¹³⁸

6 Mart 2014

Yurt Gazetesi İzmir muhabiri Ahmet Çınar, Twitter hesabında paylaştığı mesajlar nedeniyle Başbakan Erdoğan'ı mağdur ettiği gerekçesiyle yargılandığı davanın ilk duruşmasında beraat etti.¹³⁹ Davaya konu olan mesajlar: "Diktatörler istifa etmez devrilirler diyor siyaset bilimciler. O halde devrilecek", "11 Haziran gecesi itibarıyla CNN

¹³¹ <http://www.aa.com.tr/tr/rss/309831--turkiyenin-ulusal-haber-ajansina-bir-cokertme-kampanyasi-basladi>

¹³² <http://gundem.bugun.com.tr/sandik-basini-bosaltma-plani-haberi/1040537>

¹³³ <http://www.bianet.org/bianet/medya/154603-gazeteci-orgutleri-aa-ve-cihan-farklilikini-degerlendirdi>

¹³⁴ <http://www.bursadabugun.com/haber/bursa-da-chp-lilere-ve-gazetecilere-cirkin-saldiri-394613.html>

¹³⁵ http://www.ucuncugozgazetesi.com/haber.php?haber_id=915

¹³⁶ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/25937471.asp>

¹³⁷ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/26029236.asp>

¹³⁸ <http://www.bianet.org/bianet/medya/153873-kck-basin-davasinda-uc-tahliye>

¹³⁹ <http://www.yurtgazetesi.com.tr/gundem/erdogani-hitlere-benzeten-tweete-beraat-h49580.html>

International dünyaya ilan etti: Avrupa'nın yeni Hitler'i Tayyip", "Son on gündür İmamın Ordusu'nun saldırılarıyla yaralanan, ölen, darbe alan, travma yaşayan herkesin hesabı sorulmalıdır."

İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin bu kararı hukukçular tarafından, "Hakaret ile eleştiri hakkının birbirinden ayrıldığı ve ifade özgürlüğünün önünü açan bir karar" olarak değerlendirildi.¹⁴⁰

10 Mart 2014

Ergenekon davası kapsamında tutuklu bulunan gazeteciler Tuncay Özkan, Merdan Yanardağ, Deniz Yıldırım ve Hikmet Çiçek tahliye edildi.¹⁴¹

Tahliye süreci şöyle gelişti: Özel yetkili mahkemeler ve savcılar Temmuz 2012 tarihinde kaldırılmasına rağmen geçici madde ile ellerindeki davaları sonuçlandırana kadar görevlerine devam etmekteydiler. 17 Aralık operasyonunu yapan savcılar ve buna onay veren mahkemelerin özel yetkili olmaları ve bunların da Başbakan'ın ifadesi ile "hükümet içindeki paralel yapı" iddiası nedeniyle 6 Mart 2014 tarihinde görevde bulunan özel yetkili mahkemeler lağvedildi. Savcı ve hâkimleri başka yerlere tayin edildi. Ergenekon davası kapsamında yargılanan önceki Genel Kurmay Başkanı İlker Başbuğ'un makul yargılanma ve yargılanma, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında serbest bırakılmayı isteme hakkının ihlal edildiği iddiası ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurusu sonucu, mahkeme 6.3.2014 gün ve 2014/912 sayılı kararı ile Anayasanın 19./fıkrasındaki hak ihlali yapıldığına karar verdi. Bu karar üzerine de yerel mahkeme İlker Başbuğ'un tahliyesine karar verdi. Yukarıda adı geçen gazetecilerin tahliyesinin yolu da bu şekilde açılmış oldu.¹⁴²

Ancak MKLP davasında tutuklu bulunan gazeteci Füsun Erdoğan ile Atılım yazarları Arif Çelebi ve Bayram Namaz'ın tahliye başvuruları reddedildi.¹⁴³ Avukatlar ve basın örgütleri bunun "çifte standart" olduğunu söyleyerek karara tepki gösterdi.¹⁴⁴

18 Mart 2014

KCK avukatlar davasında yargılanan gazeteci-yazar Cengiz Kapmaz tahliye edildi.¹⁴⁵

19 Mart 2014

Yolsuzluk soruşturmasının ardından internette yayınlanan ses kayıtlarına ilişkin haber yapan Zaman'a karşı Sabah-ATV tarafından yapılan tekzip başvurusu mahkeme tarafından "basın özgürlüğü" gerekçesiyle reddedildi.¹⁴⁶

Gaziantep Haber Gazetesinin KOSGEB'teki usulsüzlükler üzerine yayınladığı haberden rahatsız olan Telgraf Medya AŞ'nin açtığı davada mahkeme Ruhi Aytaç ve Haber Gazetesini haklı buldu.¹⁴⁷

Pew araştırma şirketinin 24 gelişmekte olan ülkede gerçekleştirdiği ankete göre, Türklerin yüzde 58'i "hükümet sansürü olmaksızın internete erişmenin önemli olduğuna" inanıyor. Türkiye bu oranla sıralamada sondan 6'ncı oldu.¹⁴⁸

20 Mart 2014

Ankara'da Gezi eylemleri sırasında polis kurşunu ile ölen Ethem Sarısülük davasında "uyuyan hâkim" fotoğraflarını yayınlayan Milliyet, Cumhuriyet, Posta, Sabah ve BirGün'e başlatılan soruşturmada takipsizlik kararı verildi. Basın suçları savcısı, fotoğrafların "basın özgürlüğü dikkate alınarak hukuka aykırı olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığına" karar verdi.¹⁴⁹

26 Mart 2014

Ankara 15. İdare Mahkemesi, TİB'in Twitter yasağına yürütmeyi durdurma kararı verdi. Kararda, siteye erişimin toptan engellenmesinin ifade ve haberleşme özgürlüğünü kısıtladığı belirtildi.¹⁵⁰ Ancak karar uygulanmadı. Twitter yasağına karşı mahkemeye başvuranlar, Türkiye Barolar Birliği, Ankara Barosu ve MHP milletvekili Oktay Vural idi. Vural ayrıca Başbakan Erdoğan, Ulaştırma Bakanı Lütfi Elvan ve BTK Başkanı Tayfun Acarer hakkında kanuna aykırı ve zorba fiilleri nedeniyle suç duyurusunda bulundu.¹⁵¹

¹⁴⁰ <http://www.tgs.org.tr/tweet-davasinda-beraat/>

¹⁴¹ <http://gundem.bugun.com.tr/19-tahliye-7-ret-haberi/1008163>

¹⁴² <http://www.milliyet.com.tr/tuncay-ozkan-a-tahliye/gundem/detay/1849456/default.htm>

¹⁴³ <http://www.cnnturk.com/haber/turkiye/size-tahliye-yok-denilen-8-gazeteciye-destek-icin-acilik-grevi-yaptilar>

¹⁴⁴ <http://www.bianet.org/bianet/insan-haklari/154279-fusun-erdogan-in-tutuklulugunu-kabul-etmiyorlar>

¹⁴⁵ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/51917/KCK_davasinda_tahliye_karari.html

¹⁴⁶ http://www.zaman.com.tr/gundem_mahkeme-sabah-atvnnin-tekzip-talebini-reddetti_2205764.html

¹⁴⁷ Gaziantep Haberler gazetesi web sitesi çöktüğünden ilgili haber Özgürlük için Basın arşivine alınmıştır

¹⁴⁸ <http://www.pewglobal.org/2014/03/19/emerging-and-developing-nations-want-freedom-on-the-internet/>

¹⁴⁹ <http://gundem.milliyet.com.tr/ozgurluk-getiren-takipsizlik/gundem/detay/1854889/default.htm>

¹⁵⁰ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/26087516.asp>

¹⁵¹ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/26075957.asp>

28 Mart 2014

Twitter, Ulaştırma Eski Bakanı Binali Yıldırım'a karşı açtığı davayı kazandı. Mahkeme kararında, “Bir an için bahse konu paylaşımlarda iddia olunan olayların tamamının gerçeğe aykırı olduğu, iddia ve nitelermelerin talep sahibinin kişilik haklarına saldırı amacıyla yapıldığını düşünsek bile, iddia olunan olayların yolsuzluk ve yiyicilikle ilgili olması nedeniyle tüm kamuyu ilgilendirdiği, kamu yararı ile kişilik hakları karşı karşıya kaldığında kamu yararının üstün tutulması gerektiğini” belirtti.¹⁵²

2 Nisan 2014

Twitter'ın erişime kapatılması nedeniyle Anayasa Mahkemesi, CHP Genel Başkan Yardımcısı Sezgin Tanriku ve akademisyenler Kerem Altıparmak ile Yaman Akdeniz'in başvurusu sonrası 02.04.2014 gün ve 2014/3986 sayılı kararı ile “Anayasanın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine” karar verdi. Bu karar uygulandı.¹⁵³

IV- DEĞERLENDİRME

Yurttaşın habere, bilgiye ve olayları anlaşılır kılan yorumlara ulaşma hakkı en temel evrensel haklardanır.

Türkiye’de 2014 yılının Mart ayında anılan gelişmelerin ışığında, bu temel hakların engellenmesiyle karşılaşıldı. Siyasal iktidarın kararları, uygulamaları, yasal düzenlemeleri çeşitli şikayetlere neden oldu.

İddialar arasında sayılmakla birlikte Başbakan’ın medya sahipleri ve yöneticilerine doğrudan talimat vermesi, yayınların içeriğine müdahalesi, rahatsızlık duyduğu gazetecileri yöneticilerine şikâyet etmesi, gazetelere köşe yazarı “tayini” gündemde sürekli yer aldı.

Yargıya dönük müdahaleler de bu iddialar ile bütünleşerek “kumpas” ve “paralel” yapı tartışmaları adli ve kolluk sistemini siyasal iktidara bağımlı hale getirecek kaygıları tetikledi.

Yaygın medyaya getirilen baskıların ardından halkın yöneldiği sosyal medyaya da sınırlama getirilmesi tepkiyi arttırdı. Mart ayı içinde mahkeme kararları sonradan gelmek üzere Youtube ve Twitter yasaklanmasına gidilmesi ciddi kaygı verici girişimler oldu. Anayasa Mahkemesi’nin yasaklamaları önleme yönündeki kararına iktidardan sert tepki gelmesi de endişeleri artırdı.

Hükümetin kararlarına katılmamak, bunları çeşitli biçimlerde ifade etmek de demokratik bir hak. Toplantı, gösteri ve yürüyüş yapmak ifade özgürlüğü kapsamındadır. Siyasal iktidarın Mart ayı boyunca gösteri ve yürüyüş yapmak isteyenlere karşı gösterdiği katı tutum, polislin orantısız güç kullanımı endişe verici boyutlara ulaştı.

Dünyanın her yerinde ve bütün zamanlarda iletişim araçları siyasal iktidarların baskısı ve denetimi altında olmuştur. Bu durumu tam olarak ortadan kaldırmaya da bir ölçüde sınırlandıran demokrasinin gelişimi olmuştur. Siyasal iktidarlar şeffaf ve hesap verilebilir yönetimden sorumludurlar. Her türlü eleştiriye açık olmalarının kabul görmesi gereği bu nedenledir.

Türkiye’de Mart 2014’de iletişim araçları üzerinde uygulanan baskılar demokratik toplumdaki ifade ve basın özgürlüğünü tartışmalı hale getirmiştir.

¹⁵² <http://www.sendika.org/2014/03/twitter-binali-yildirim-kapattirdigi-hesabin-acilmasi-icin-actigi-davayi-kazandi/>

¹⁵³ <http://www.egeninhabercisi.com/yazdir.php?id=3148>